

DELAVSKA ENOTNOST

LETNIK XI., št. 43.

GLASILO SINDIKATOV SLOVENIJE

LJUBLJANA, 17. OKTOBRA 1952.

Pomembno zborovanje odbornikov sindikatov Slovenije

Biti moramo znanilci in poborniki najnaprednejših zahtev delavskega razreda

Misli z zborovanja sindikalnih odbornikov. — Govoril je tovariš Janko Rudolf, predsednik Republiškega sveta Zveze sindikatov za Slovenijo. — Zborovanje je pozdravil sekretar Centralnega sveta tovariš Norbert Veber. — Zborovalo je nekaj manj kot 300 odbornikov

V nedeljo 12. oktobra je bilo v veliki dvorani Doma sindikatov v Ljubljani celodnevno zborovanje odbornikov delavskih sindikatov iz vse Slovenije. Na zborovanje je prišlo nekaj manj kot 300 odbornikov iz podružnic, svetov in odborov strokovnih sindikatov. (Razmema slabo so bili zastopani odborniki Republiških odborov strokovnih sindikatov. Čeprav so bili vabljeni odbori, so razen izjemnih primerov prišli samo oni odborniki, ki so zaposleni v vodstvu sindikata. To se pravi, da v teh vodstvih še premalo pritegujejo v splošno delovanje organizacije vse odbornike.)

Zborovanje je odprl tovariš Janko Rudolf, predsednik republiškega sveta ZS za Slovenijo. On je uvodoma nakazal predmet razprave zborovanja. Podrobneje je osvetlil nekatere vzroke, ki zadržujejo delavske sindikate v vse preozkem, do neke mere togem delu in jim onemogočajo, da bi odločneje sodelovali v revolucionarni delavski politiki. Po njegovih ugotovitvah se je razvila razprava, v kateri so odborniki obravnavali vsa področja dela sindikatov. V razpravi je sodeloval tudi tovariš Norbert Veber, sekretar Centralnega sveta, ki je predvsem govoril o tarifni politiki pri nas.

Katero so bile glavne misli, ki so jih odborniki pretresli in se o njih pogovorili na tem zborovanju?

V delu sindikatov je občutili, da v nekaterih primerih sindikalni odborniki istovetijo sindikat z delavskim razredom. To je povzročilo celo nekaj ideoloških zmed in praktičnih nejasnosti. Posledica takega gledanja je predvsem v težnji, da se zapira vse delovanje delavstva v okviru sindikalne organizacije in njene možnosti. To je nedvomno nezdravo. Namesto da bi se sindikat rav-

Janko Rudolf govori na zborovanju odbornikov sindikatov Slovenije (Crtež: Fr. Slana)

nal in prilagojeval povsod družbenim težnjam in hošenjem ter revolucionarni praksi delavskega razreda, skušajo nekatere organizacije podrežati članstvo svojim zahtevam, ki pa mnogokrat niso, prav zaradi zaprtosti ter organizacij, prestopile okvirov drobnih organizacijskih zadev in dnevnih, manj pomemb-

nih opravil. Tu je izvor tako imenovane sindikalnega prakticizma in drobnjakarstva in, če hočemo, tudi zaostajanja organizacij, ki tako delajo, za revolucionarnim dogajanjem pri nas.

Zaradi takih gledanj pa so ob ustanavljanju delavskih svetov in sedaj spet ob ustanavljanju delavskih društev »Svobode«, odborniki, ki tako gledajo, takoj načeli vprašanje razmejevanja kompetenc med sindikatom in novimi delavskimi organizacijami, kot da sindikati kaj izgube, če si ustanovi delavstvo novih organizacij. Seveda, če bi lahko postavil znak enakosti med delavski razred in njegovimi delavskimi sindikati, bi bilo umestno med organizacijami razmejevanje. Toda takega znaka enakosti ni mogoče napisati in zato tudi ni potrebno kar si bodi koli razmejevati. Delavski sindikati se morajo le radovati, da delavski razred vse bolj neposredno prevzema posamezne družbene dejavnosti v svoje roke in jim daje delavski pečat. To je vendar pot delavske demokracije. Sindikalni odborniki bi morali biti povsod najbolj vneti delavci, da se po tej poti čimbolj dosledno gre, in da v vseh delavskih organizacijah delajo kot zreli delavci, s svojimi izkušnjami za to, da novo nastajajoče organizacije delajo v danih pogojih najnapredneje, najbolj revolucionarno. Istočasno pa so odborniki dolžni skrbeti za to, da so delavci čimbolj prosvetljeni in dozorili za opravila, ki jih prevzemajo.

(Nadaljevanje na 4. strani)

Pretekli teden je potoval skozi Ljubljano tovariš Djuro Salaj, ki se je odzval povabilu nemških sindikatov na njihov kongres. — Na kolodvoru so tovariša predsednika pozdravili člani Republiškega sveta sindikatov za Slovenijo, med njimi tovariš predsednik Janko Rudolf. — Tik pred odhodom: tovariš Salaj se rokuje s tovarišem M. Borcem, tajnikom RS sindikatov za Slovenijo

Utemeljili so napačno in nezakonito, skleпали bržda krivično

Člani okrajne arbitraže v Sežani so odklonili pritožbo zoper službeno odpoved z utemeljitvijo, ki nima osnove niti v naši pozitivni delovni zakonodaji niti v splošnih moralnih načelih naše Partije in delavskih sindikatov

Letos 1. avgusta so tov. M. V., pismo- noši pri pošti v Obrovu (sežanski okraj) odpovedali službo. Tovarišica V. je stara preko 30 let, je poročena in ima dva

otroka. Pri obrovski pošti je službovala od maja 1946 do letošnjega avgusta. Njen mož ni zaposlen, ampak pomaga doma pri očetu, ki ima 2 ha zemlje in preživlja v celoti 9-člansko družino. (Navedbe so povzete iz pojasnila, ki ga je poslala tov. V. okrajni arbitraži za urejanje sporov, nastalih zaradi odpovedi službenega razmerja.)

Službo je odpovedala tov. M. V. Direkcija PTT iz Ljubljane z utemeljitvijo, da je »preveč službenih moči«. 6. avgusta se je tov. M. V. proti odločbi pritožila. 9. avgusta so zahtevali od nje organi okrajne arbitraže ponovno pojasnilo k njeni prvi pritožbi. Tudi to pojasnilo je poslala. Povedala je, v kakšnem stanju živi družina, da je ona mati dveh neprekrbljenih otrok, njo pa so odpustili. V tej pojasnilu je tudi povedala, da je bila pred časom izključena iz partijskega članstva zaradi grobega partijskega prestopka, da pa to ne bi moglo biti vzrok za službeno odpoved. Po vseh teh navedbah bi bilo soditi, da bo okrajna arbitraža za urejevanje sporov, nastalih zaradi odpovedi delovnega razmerja, službeno odpoved razveljavila. Toda to se ni zgodilo tako. Okrajna arbitraža je službeno odpoved potrdila in svoj sklep utemeljila tako, da sam po sebi kliče po javni graji.

V utemeljitvi je napisano, da pritožbene navedbe tov. V. v ničemer ne govorijo proti odpovedi (!). Organi arbitraže celo očitajo tov. M. V., da je v pritožbi hote zamažala, da je njen mož zasebni obrtnik, ki je imel v letu 1950 kar 65.000, v letu 1951 pa 80.000 dinarjev letne davčne osnove. (O tem tov. V. nikjer ni pisala, trdi pa, da ima tak davčni predpis možev oče na njegove dohodke in da mož samo dela pri očetu.) V tem se trditve tov. V. in organov arbitraže razlikujejo in kaže dokončno ugotoviti resnico. Toda arbitraža z ničemer ne zanika trditve tov. V., da je vendar v službi ostala mlajša, samska kot brez otrok. Poleg tega ve tov. V. povedati (tako je vsaj sporočeno sindikatu), da je na službeno mesto tov. V. nameščen nov pismonoša. Torej ni bilo zmanjšano število uslužbencev, kakor bi bilo iz prvotne utemeljitve službene odpovedi (zaradi odvisnih službenih moči) sklepati.

Iz omenjenega izhaja, da tov. V. vendar ni bilo odpovedano službeno razmerje, ker bi bilo pri pošti v Obrovu zmanjšano število. Nadalje je razvidno, da je bila odpuščena tov. V. žena in mati dveh otrok, medtem ko je ostala pri tamošnji pošti zaposlena mlajša samska moč. Službenih prekrškov se tov. V. ne očita. Zakaj je bila potem prav ona odpuščena, ki jo splošna socialna zakonodaja ščiti, in kako to, da ji take zaščite ni nudila okrajna arbitraža?

Pa poglejmo, kaj še piše v utemeljitvi okrajne arbitraže, s katero je bila pritožba tov. V. zoper službeno odpoved odklonjena: »Nepravilno je, kar utemeljuje pritožiteljica, da izključitev iz Partije ne bi mogel biti vzrok službene odpovedi. Osebe, ki niso vredne, da nosijo ime člana Partije, niso vredne, da so zaposlene v državni službi in to v javnem delu, kakor je pismo- noša, ki ima stalne stike s širokimi ljudskimi množicami in lahko mnogo škoduje razvoju graditve socializma v naši državi.« (Prepis besedila iz odločbe okrajne arbitraže je dobesečen, v njem so popravljene samo nekatere jezikovne

(Nadaljevanje na 5. strani)

POŠILJAJO JO OD VRAT DO VRAT

Ali ni nikogar, ki bi materi pomagal, da se ugotovi resnica

Sindikalni odborniki sodišča v Šoštanju niso pomagali svoji članici, ki je, kot pravi, po nedolžnem obdolžena tatvine

Pri sodišču v Šoštanju je bila zaposlena tovarišica Krista Zeleznik, mati dveh otrok, ki so jo odpustili brez vsake odpovedi. Sama pravi takole:

»Po možu, ki je bil v partizanih in je pozneje umrl za jetiko, dobivam 1150 din podpore. Sla sem za snažliko na okrajno sodišče v Šoštanju. Tu sem bila v službi do marca 1952. Odpustili so me, češ da sem jemala drva. Ker so me po krivem obdolžili, sem prosila predsednika sodišča, naj skliče vse uslužbence in da se stvar razčisti. Dejal mi je, da to ni potrebno. Obrnila sem se še na notranjo upravo, kjer so mi svetovali, naj tožim. Bila sem brez denarja, zato sem prosila MLO za ubožni list. Dejali so mi, da so jih že preveč izdali. Ko vse to ni nič pomagalo in zalegal, sem prosila nekega sodnika, da vloži tožbo. Dejal mi je, da nima časa. Tudi na javnem tožilstvu sem dobila isti odgovor. Ker sem že 6 mesecev brez dela in dobivam za otroke 1500 din, sem prosila, da bi me zaposlili pri »Konfekciji«. Toda tudi iz tega ni bilo nič, dejali so mi, da sem nepoštena. Od

nikoder nimam nobene pomoči, zato se obračam na vas, ker sem poštena žena, da mi pomagate.«

Tako piše ta žena Republišnemu svetu sindikatov. Res čudno je, da tovarišica po 6 mesecih pritiskanja na ključke ni mogla priti do svoje pravice. Na sodišču imajo sindikalno podružnico in sindikalni odborniki ji niso pomagali. Morda tudi sindikalni svet ne ve za njo in če bi tudi sindikalni svet ne mogel urediti, je tu še partijski komite, ki bi lahko tovarišici pomagal.

J. S.

Motiv z zborovanja odbornikov sindikatov Slovenije. — Zborovalci med razpravo, (Crtež: Fr. Slana)

Književniki naj ustvarjajo iz naše stvarnosti in za našo stvarnost

Prve dni tega meseca (od 5. do 7.) je bil v Ljubljani tretji kongres Zveze književnikov Jugoslavije. Zbral se je okrog 100 delegatov književniških društev iz vseh republik naše države, da se pogovorijo o vprašanjih, ki se tičejo osebine, stanja in razvoja naše književnosti, in o vprašanjih, ki se tičejo položaja našega pisatelja in našega knjižnega trga, ter da na osnovi razprav o teh vprašanjih sprejmejo dolocene sklepe.

Največ zanimanja je vladalo za referat podpredsednika Zveze, hrvatskega pisatelja Miroslava Krleža, in za delo posameznih komisij, ki so razpravljale o organizacijskih vprašanjih in o položaju naše knjižne v zadnjem razdobju. Krležev referat »O svobodi umetniškega ustvarjanja«, ki je trajal dve uri, je bil prebog z mislimi, s primerami iz umetnostne in književne zgodovine, da bi lahko v tem kratkem poročilu zajeli vsa vprašanja, ki jih je obravnaval. Orisal je položaj v svetu in pri nas, posebej položaj v Sovjetski zvezi in sovjetske nazore o tem, kakšno vlogo naj ima umetnost in kako jo je treba usmerjati. Pokazal je, kako pogubno je tako sovjetsko nasilno usmerjanje umetnosti. V sovjetskih knjigah ne nastopajo več pravično orisani ljudje, v njih ne najdeš prave podobe sovjetskega življenja, pač pa se sprehajajo po straneh ruskega sodobnega leploslovja, papirnatih, izmišljenih junaki s predpisanimi nazori in ukazanimi optimizmom, sprehajajo se po nadzemskih oblakih izmišljenega sovjetskega raja. Resnica pa je, da preživlja stalinizem moralno in politično krizo, kakor preživlja kapitalizem svojo ekonomsko krizo. In sredi tega stoji Jugoslavija in stopa že štiri leta samostojno pot, za katero mora biti nenehoma, dan za dnem nove bitke in zmage, kakor so jo bila jugoslovanska ljudstva na teh prepričnih tleh že sto in sto let. Izkušnja stoletij nam govori, da je naša ladja plula stoletja in stoletja med divjimi valovi in da je srečno prestala vse nevihte in zavila v svoj pristan. Če nenehne borbe, klane, požigavanja, okupacije, ubijanje talcev, preseljevanja niso uničile naše civilizacije. Sredi vsega tega smo ustvarjali svojo kulturo in hodili s svetovnim razvojem vstrice, vendar smo hodili svojo pot in ustvarjali svojo kulturo in življenje na svoj način. Potreba je znova pregledati vso našo kulturno dediščino, ji določiti ceno in položaj ter seznaniti svet z njo.

Kakor pogosto v zgodovini, tako se na-

hajajo naša ljudstva tudi danes v izjemnem položaju. Država, ki so jo zgradila ta ljudstva z bojem v minulih vojni, je socialistična in edina na svetu, ki gradi socializem na načelih marksizma-leninizma, a ob upoštevanju naših pojmov in možnosti glede na znotraj in na zunanji. Zgledov za našo pot ne moremo najti nikjer na svetu. Zato je napačno, da bi iz te posebne naše stvarnosti hodili umetniki po svetu iskat vzorov ter jih posnemati. Naša književnost se mora povezati z našo stvarnostjo, iz nje mora prejemati pobude in zanjo mora ustvarjati. V tej zahtevi so se Krleževi besede ujemale z besedami predsednika naše vlade, to: Miha Marinka, ki je v pozdravnem nagovoru opozoril književnike na njih odgovorno nalogo: opisovati naša družbena vprašanja in človeka v njih, pri tem pa se varovati protiumetniških sovjetskih načel in spremenjanja bolnih izrazkov zapadne buržoazne kulture. Pri tem je močno poudaril odgovorno poslanstvo delavskega razreda, ki posega na svoji revolucionarni poti v vsa področja človeškega življenja, torej tudi v razvoj kulture in umetnosti.

Prav delavski razred je s svojim bojem in zmago omogočil resnično svobodo umetniškega ustvarjanja in te socialistična zavest pisateljev naj brani to svobodo, da se ne sprepreže v anarhijo. Zna poglavitnih nalog književniških društev in zveze teh društev je, da to zavest oblikuje in utrjuje. Kongres je mnogo razpravljal tudi o organizacijskih in stanovskih vprašanjih. V zvezi s politiko splošne decentralizacije je kongres sprejel pravila Zveze književnikov Jugoslavije, ki je poslala s tem pravopisno poslanstvo delavskega razreda, ki zagovarja republiških društev književnikov, ta društva pa so prejela skoraj popolno samostojnost, a s tem seveda tudi mnogo več dolžnosti tako glede svojega dela kakor glede ocene, po kateri naj sprejemajo člani. To zadnje je važno zlasti v zvezi s socialnim zavarovanjem književnikov. Kongres je namreč razpravljal tudi o novi urebi, ki jo je v načelu sprejela naša oblast in po kateri je tudi poklicnim književnikom — ki doslej niso bili zavarovani za primer bolezni ali starosti — zagotovljena pravica do socialnega zavarovanja in pokojnine. S tem je književnik popolnoma izenačen z delovnim človekom v naši državi in književnemu delu je priznana vsa vrednost in družbeni pomen. Kongres je s ponosom upoštevil, da je naša socialistična država edina

država na svetu, ki je to pravico dodelila umetniškemu ustvarjalcu.

Zborovalci so razpravljali tudi o visokih in previsokih cenah naših knjig, ki so se od lanskega maja izredno podražile. Občutna podražitev papirja, lepene in knjigoveškega platna ter grafičnih storitev, vse to predvsem zaradi visokih akumulacijskih stopenj, je dvignilo ceno knjigam do take višine, da je med književniki in množicami ustvarila nepreohodno pregrado. Kakšna moralna in materialna škoda izvira iz tega, je na dlani. Položaj pa se bo še poslabšal z odpravo bonov. Lahko smo ponosni na številke, ki jih je navedel referent tovariš Aleksander Vučo o knjižni produkciji pri nas. Po vojni smo izdali v državi okrog 2400 del domačih avtorjev, torej povprečno 340 na leto, pri čemer pa mladinska literatura niti ni všteta. (Leta 1938 je izšlo v državi le 191 domačih del s ljudskimi vredni) Res je, da so po vojni izhajale samo dobre knjige in da smo prebili brez škodljivih, slabih knjig, ki so jih tiskale spekulantske založbe pred vojno v precejšnji množini (30% vse produkcije). Toda če se sedanjice cene knjigam ne bodo znižale, bo prihodnji pisateljski kongres lahko navajal kaj klavne številke in ugotovil precejšnjo spremembo glede kakovosti in količine knjig. Če zadal je prodaja knjig tako zelo padla, da se nekatere založbe prav bore za obstoj; začele pa so se na jugoslovanskem knjižnem trgu pojavljati malo ali nič vredne in škodljive knjige. Kongres je v posebni resoluciji izrazil to zaskrbljenost ter natočil odbor Zveze, da s državnimi organi preuči vse možnosti, da se ta kriza odpravi. Gre za znižanje akumulacije papirnicam in tekstilnim tovarnam (za izdelavo knjigoveškega platna), za podpiranje ljudskih knjižnic, da si bodo lahko nabavljale vse važnejše in dobre knjige, za znižanje obrestne mere v Narodni banki na kredite založbam in za enako ravnanje v tem pogledu po vsej državi. Klje po tem, naj ustvarja umetnik iz naše družbene stvarnosti in za naše množice, bo rodil uspehe le, če ne bodo visoke cene odžulile knjige množicam.

Po tridnevem delu in razpravah, ki so se je udeleževali književniki iz vseh naših republik, je kongres izvolil nov odbor Zveze književnikov Jugoslavije. Predsednik je Josip Vidmar, podpredsednik Milan Bogdanović, prvi tajnik Aleksander Vučo, drugi tajnik Ivan Potrč.

Mile Klopčič

DELOVNI KOLEKTIV PAPIRNIČE SLADKI VRH PRED PARTIJSKIM KONGRESOM

Delavski dom si gradijo

O delovnem kolektivu sladkogorske tovarne kartona in papirja v Sladkem vrhu smo že slišali.

V zadnjem tremešču so imeli doslej največje zborovanje delovnega kolektiva, ki se ga je udeležilo okrog 270 članov. Takrat so razdelili tudi višek plačnega fonda, in sicer 45% na mesečno plačo.

Delovni kolektiv ima svoje sindikalno kulturno-umetniško društvo. Sedaj pa nameravajo ustanoviti delavsko društvo »Svoboda«, ki bi zajela vse delavce v teh obmejnih krajih. Gradijo delavski dom in upajo, da ga bodo dogradili že do 29. novembra. Ob otvoritvi bodo imeli velik kulturni shod. Takrat naj bi bil tudi ustanovni občni zbor »Svobode«, ki bi ta dom prevzela. Dramska skupina že pridno vadi in bo na tem festivalu prikazala Cankarjevo dramo »Jakob Ruda«.

Tudi društveno življenje je zelo razgibano. Bili so v Dobrni, obiskali Mariborski teden, udeležili so se športnih iger papirne industrije, obiskali pa so tudi Reko in Opatijo. Ob zagrebškem velesloju pa so člani kolektiva vrnili obisk delovnemu kolektivu »Katran« iz Zagreba.

M. T.

Še enkrat o klimatskem zdravljenju

Pripombe k članku »Klimatsko zdravljenje bodi namenjeno tistim, ki so ga neobhodno potrebni«

V št. 40. našega glasila od 28. 9. 1952 je bil pod naslovom »Klimatsko zdravljenje bodi namenjeno tistim, ki so ga neobhodno potrebni« objavljen članek, ki vsebuje nekatere navedbe in trditve, ki ne odgovarjajo dejanskemu stanju. Prosim, da objavite k temu članku moje pripombe.

Pisec članka navaja podatke o številu zavarovancev, ki so se zdravili v klimatskih in vodnih zdraviliščih v letu 1951 ter v razdobju januar–avgust 1952. Ker je v letu 1952 število zdraviljenih nameščenih večje od števila delavcev, sklepa pisec članka, da morajo biti merila za delavce ožrejšja, kakor za nameščenke. Ta zaključek opira tudi na dejstvo, da je zavarovancev-delavcev mnogo več, kot zavarovancev-nameščenec. K temu pripominjam:

Navodila, predpisi in opozorila Sveta za ljudsko zdravstvo in socialno politiko vlade LRS o tej službi predvsem zahtevajo, da se varuje enoten medicinski kriterij za vse socialno zavarovane osebe in da se odobri kopalniško oz. klimatsko zdravljenje šele, če so se preiskusile in uporabile vse druge metode zdravljenja.

Zdravnik, ki predpiše vestno in smiselno upošteva, ne more razlikovati delavca in nameščenke. Razume pa se, da je vključb jasnim navodilom precej odvisno od posameznih letnih zdravnikov (ker leti izstavlja predloge, medtem ko obravnavajo komisije samo že postavljene predloge). V kolikor v posameznih primerih zdravnik zaradi osebnih poznanstev odstopajo od danih navodil — in takih primerov ne izključujemo — gredo ti primeri brez dvoma pretežno v korist nameščenec. Za zdravniške komisije pa to ne drži. To je razvidno iz podatka za razdobje januar–september 1952: Od skupnega števila 12.554 zavarovancev, svolcev in upokojenec predlaganih za kopalniško-klimatsko zdravljenje je bilo odobreno zdravljenje 11.139, odklonjeno pa 1415. Med odklonjenimi sta bila 302 delavca (21% od števila odklonjenih) t. j. 8,2% vseh predlaganih delavcev, 435 nameščenec (31% od števila odklonjenih) t. j. 9,9% vseh predlaganih

službe. V vsakem primeru se zahtevajo dokazi, da razlogi dejanskega obstoja ter da so tehtni in dovolj nujni. Tak primer je bil tudi oni, ki ga obravnava članek. Uslužbenec, ki je pacientu rezerviral posteljo v toplicah, je imel tozadevni nalog opri na prošnjo in obrazložitev prizadelega resora.

Končno bi navedel tudi še nekaj o spremembi postopka pri uveljavljanju pravice do kopalniškega klim. zdravljenja. Po doslej veljavni predpisi in praktično so o kopalniškem in klimatskem zdravljenju zavarovancev, svojcev in upokojenecv odločali edino organi zdravstvene službe brez sodelovanja in neposrednega vpliva organov oz. uradov socialnega zavarovanja in sindikatov. Predloge so izstavljal lečeči zdravilni sektorski in obratni ambulant ter polikliniki, o teh predlogih je potem odločala »Posebna zdravniška komisija za zdravljenje zavarovancev v kopalniških in klimatskih zdraviliščih v Ljubljani«, eventualne prizive zoper odločbe

te komisije pa so reševale krajevno pristojne stalne zdravniške komisije.

Po novih predpisih t. j. po določitvi uredbe o ustanovitvi zavodov za socialno zavarovanje bodo predloge, ki jih izstavlja lečeči zdravilni ambulatorno-poliklinični ustanov, obravnavale Komisije za kopalniška klimatska zdravljenja na sedežih okrajnih in mestnih zavodov za socialno zavarovanje. Te komisije pa ne bodo več odločale, temveč le dajale strokovna zdravniška mnenja izvršnim odborom okrajnih zavodov za socialno zavarovanje. Ti odbori bodo odločali in izdajali odločbe v vsakem posameznem primeru. Tako bodo okrajne samouprave soc. zavarovanja neposredno posegale v dajativno službo kopalniškega klimatskega zdravljenja, kar bo prav gotovo imelo svoj pozitiven doprinos k prizadevanjem, da se kopalniško in klimatsko zdravljenje odobrava le bolnikom, ki so takega zdravljenja zares potrebni in tudi — vredni.

B. M.

NAŠE PRIPOMBE K ČLANKU

„Uslužbenec, ki je pacientu rezerviral posteljo v toplicah, je imel tozadevni nalog opri na prošnjo in obrazložitev prizadelega resora“

Ali je to za vodenje socialne politike dovolj

Opomba uredništva! Najprej moramo povedati to, da smatramo, da ni edino področje, na katerem je treba pričeti varčevati s sredstvi socialno zavarovalne službe, samo pošiljanje zavarovancev in njihovih svojcev na klimatsko-kopalniško zdravljenje. Enako bo treba varčevati tudi pri drugih izdatkih te službe in bo treba tudi o drugih stvareh še spregovoriti. Zgornji članek, ki ga je napisal uslužbenec Zavoda za socialno zavarovanje po našem mnenju teži za tem, da na vsak način opraviči nekatere nepravil-

zarovalna služba socialna ustanova. In celo na materialni položaj zavarovancev je treba gledati: Boljše situirano zavarovancev, ki lahko po presoji organov, sam krije stroške klimatskega zdravljenja, naj se samo omogoči, da pride v za to potrebna letovišča, naj se mu nudi zdravniška nega, ostalo pa naj sam krije, dokler so sredstva socialno zavarovalne službe tako tesna. Slabše situirane in zdravstveno nižje prosvetljene zavarovance pa je treba poslati na stroške zavoda.

Tudi tista o prednosti pošiljanja delavcev v prvih mesecih leta, ki naj opozorijo, zakaj je v polni sezoni toliko uslužbenecv slo na zdravljenje, se nam zdi »bosas«. V celotni politiki se čuti malo zastopljanja delavcev, kako bi naenkrat tu bila prednost? Tega bi bili sicer veseli, če ne bi vedeli, da je pad letovanje v juliju in avgustu najlepše in najugodnejše. Tega se ne da z nobenimi številkami preizkusiti! Enako je z obrazložitvijo zakaj je tako visoko število uslužbenecv zdravstvenih ustanov, ki bi vendar imeli možnost, da se pri njih opravi vsa zdravstvena sredstva prej. Pisec pravi, da je delo teh uslužbenecv naporno in večkrat tudi zdravju škodljivo. Kaj pa drugje?

In končno še glede intervencij. Tovarš B. M. je dobesedno takole zapisal: »Uslužbenec, ki je pacientu rezerviral posteljo v toplicah, je imel tozadevni nalog, opri na prošnjo in obrazložitev prizadelega resora. Seveda za uslužbenca je s tem stvar urejena — on je, kot pravimo krit. Toda, ali se ne bi v prvih mesecih letošnjih zimskega in poletnega sezona, ki sta najboljše za zdravljenje, naj bi se ne bilo treba zadrževati na letovišču? Kaj pa ima sedaj na lepem zrosor pri pošiljanju ljudi na zdravljenje, če nam prej pisec govori, kako je vse odvisno samo od zdravnikov. Torej, če imaj nekaj od »resora«, je pa vse v redu. In, ravno proti tej praksi, se bomo in jo, kar je treba, odpraviti. Poleg tega pa je po našem mnenju poslovanje med zavodom in toplicami tako urejeno, da ne bo treba večnega telefoniranja. To, da se potem telefona ureja pošiljanje zavarovancev v letovišča je slaba praksa. Isto se da doseči potem pisem, je pa mnogo ceneje. Nikdar, ali pa skoraj nikdar se ne mudi tako, saj vendar ne gre za operacije, da bi bilo treba potem telefona urejati.

KAKO BO Z DRUŠTVOM NA KOLIČEVEM

DELAVCI BOMO USTANOVLILI DELAVSKA DRUŠTVA V VSEH VEČJH KRAJH, KJER PREBIVAMO

Tudi pri nas smo začeli razmišljati, kako in kaj bi ukrenili, da bi čim boljše razvili prosvetno delovanje. Delavci partnerice na Količevem imamo pri podjetju sindikalno (bolje rečeno delavsko) prosvetno društvo, ki nosi ime delavca-

heroja Franca Bukovca. Na Viru pa smo ustanovili tudi že »Svobodo«. Seveda, tam se ne gre vse, kot bi bilo treba, saj je tudi šele začetek. Pri našem društvu pa so delavci iz najrazličnejših krajev. Ko smo zvedeli za ustanavljanje »Svobode«, smo nameravali razpustiti naše društvo in bi se ključili vsi vsak v domačem kraju v društvo. Toda povsod se ni društev. Zato mislimo, da bi morali sedaj v vseh krajih, vsaj večjih delavci, ki se prosvetno udeležujemo, napraviti društvo in začeti v njem delati. Danes razpustiti društva ne bi kazalo, ko pa bomo v večjih krajih že osnovali društva, se bomo takrat pomnili o društvu, ki je pri podjetju Tako mislim, bo najbolj prav!

T. M., Količevo

PRED KONGRESOM NAŠE PARTIJE

Pošteno prijateljstvo je obrodilo lepe sadove

Razmišljanja ob plodovih, ki smo jih dosegli med dvema kongresoma v mednarodni politiki

Na VI. kongresu naše Partije bo govora tudi o odnosih naše domovine z zunanjim svetom. To se pravi o plodovih, ki jih je obrodilo naše sodelovanje na svetovni politični pozornosti v času med obema kongresoma in o naših bodočih prizadevanjih v zunanji politiki. Prav je, da si delavci že pred kongresom obudimo v spominu, kako je z našimi odnosi z drugimi državami in narodi in kakšno naša vloga v zunanji politiki, pa tudi zakaj nas vodijo prav taka načela.

Ob VI. kongresu KPJ je bila naša domovina v zelo težavnem položaju. Sovjetski diplomati so se vsa leta po vojni trudili, da bi nas kolikor mogoče bolj odtrgali od ostalega sveta. Ob vsaki naši iskreni težnji po sodelovanju z vsemi državami, ki si ta koga sodelovanja želijo, se nam »starejši bratje« namigivali, da to vodi v izjedo socializma, da je to »sodelovanje s imperijalizmom«, in podobno. Hoteli so, da bi bili osamljeni, da bi lahko delali z nami, kar bi hoteli.

Ob zloglasni resoluciji Informbiroja so nam države, s katerimi smo z velikim trudom navezali tesnejše stike, obrnile hrbet. Celotno dvignile so se proti nam. Tako smo se znašli skoro popolnoma osamljeni. Vlade zahodnih držav pa so gledale v nas samo »komunistično nevarnost«, informbirojske države pa so nas hotele z vsemi mogočimi ukrepi prisiliti, da bi klonili.

Eden takih ukrepov je bila tudi tako imenovana ekonomska blokada. Informbirojske države so odpovedale vse gospodarske pogodbe, ki so mislile, da nas bodo tako prisilili k poslušnosti starejšemu bratu. Ker pa s tem niso uspeli, so začele na naših mejah počenjati krvave zločine in pozivati na »križarsko vojno« proti Jugoslaviji.

Res — v takšnem položaju smo bili tedaj. Predstavniki naše Partije so na kongresu govorili o njem. Toda prosto smo zadihali. Tista je bila bolj od zvesti, da nismo več utegnjeni in da se bomo otresli obzornosti do »starejšega brata«, ki se je opazila v naši zunanji politiki, in se z vsemi silami zavzemali za načela prijateljskega sodelovanja med vsemi državami, ki to želijo, in

Vedeli smo, da bomo za vse to dobili so-

bojevati proti kateremu koli sovražniku, ki si hoče osvojiti naše otroke! Nismo pozabili, da so nekaj otrok nasilno zadržali v Rusiji, da bi jih tam učili sovražiti svoje lastne delavske starše. Pa tudi pri nas doma so se nekateri reakcionarji, ki bi radi odtujili otroke od staršev samo zato, ker se mi borimo za delavske pravice in boljše življenje delovnih ljudi.

Tega nikdar ne smemo pozabiti!

Mimi Zore, Kanal ob Soči

Kdo ima sedaj prav - precenite!

Odgovor na članek: »Politično delo ga nič ne briga«

Nimam namena, da bi se s tem člankom opravičeval, rad bi le odgovoril na članek, ki je izšel v Delavski enotnosti 3. X. 1952. V omenjenem članku se meni očitno, da sem zavzel nepravilno stališče ob priliki odpuščenja delavcev in da se za politično delo ne brigram.

V podjetju so nastali nesporazumi zato, ker vodstvo podjetja ne upošteva stališč sindikata pri odpuščanju delavcev. Sindikat meni, naj bi podjetje ne odpustilo nobenega delavca, ne da bi prej o tem razpravljalo s sindikatom, da je treba upoštevati zakonsko določilo, da se, razen v izjemnih primerih, ko gre za večje prekrške, ne more odpovedati delovnega razmerja članom delavskega sveta in upravnega odbora. Ker niso tako ravnali, sem nasprotoval odpustu tov. Klampferja. Res je, da sem rekel, da ne poznam politične aktivnosti tov. Klampferja, ker mi tudi ni nihče od partijskih tovarišev nič povedal. (Politično delo tovarišev se predesem ocenjuje po njihovem delovanju med ljudmi — Op. ured.) Pri nas sploh drže partijsko delovanje bolj v tajnosti.

Pojdimo sedaj k stvar! Tovarišu Hugu Klampferju je podjetje odpovedalo službeno razmerje 8. septembra, kar je samo po sebi nepravilno (odpušča se vsakega prvega v mesecu). Se pred odpovedjo je bil tovariš Klampfer premeščen. Tovariš, ki je napisal članek, kateremu sem nasprotoval, piše, da je upravni odbor podjetja strinjal s premeščitvijo, kar pa ni točno. Upravni odbor je sklenil, da se o stvari pogovore z izvršnim odborom sindikata in naj se potem sklene, ali se Klampferja premešči ali odpusti. Klampfer je namreč dobil kar dve odločbi: z eno bil premeščen, z drugo pa odpušen. Klampfer se je pritožil. Izvršni odbor podjetja je sklenil sejo in povabil tudi direktorja in sekretarja podjetja (zakaj nam ni znano? Op. ured.) Na tej seji je direktor povedal, da podjetje rabi pri pečen ključavničarja in da je v remontni delavnici preveč kadra. (Dopisnik nič ne pove, kako so sklenili in kakšno stališče je imel, zato se ne da razpravljati o tem. Op. ured.) Po dveh dneh je Klampfer ostal doma, ker se s premeščitvijo ni strinjal (torej so ga premeščili — op. ured.), podjetje pa je v delavnici zaposlilo manjšo sobodnega ključavničarja. (To, da je tov. Klampfer samopojno zapustil delo, da vendar, slutiti, da je prej samovoljno človek, ki po svoje hoče z glavo skozi zid. Če je tudi sicer v delu tak, potem so verjetno vodstvo tovariši imeli razloga, da so ga premeščili, sindikat pa ne, da se je zavzel za njegovo »muho« in »kaprice«. Toliko se da razpravljati o daleč. — Op. ured.)

Če je v Grobelniku izvršni odbor sploh ni razpravljal in ni rekel, da bi naj Sanko kar koli objubil, da se bo popopril. (O tem pa bi moral sindikat nekaj reči in se s prizadevanjem pogovoriti, saj gre za čast dveh delavcev, ki imata verjetno tudi družine, žene, otroke, ki sta člana organizacije. Torej gre za čast teh vseh, tudi odbornikov orga-

nizacije, saj lahko vsak pokaže: pogled, takele člane imajo, ali jih nič ne opozorijo? S tem se torej ne morejo pohvaliti, da se niso nič pogovorili z njimi. — Op. ured.)

Kar se pa tiče političnega dela naj povem to, da smo imeli v zadnjih dveh mesecih 4 redne in eno izredno sejo tega množičnega sestanka. Pogovorili smo se o delovni viski dobički, ki smo ga dali 5 milijonov za ureditev tovarne, o stanovanjskih zadevah in podobno. (Seveda nam tovariši niso nič pisali o političnem delovanju. — Op. ured.)

Viktor Stanič

Opomba uredništva! Nas tovariš Stanič ni prepričal, da je bila graja, ki jo je o njem zapisal tovariš Jože Dvojmoč nepravilna. Nikjer ne navaja tovariš Stanič kar koli, iz česar bi se dalo sklepati, da je podjetje slabo ravnilo z delavcem, ki tega ne bi zaslužil. Druga pa je stvar, kakšno so odnosi med odborom podružnice in vodstvom podjetja? Prav sindikat bi moral poskrbeti, da ne bi dajal zaradi nepravilnih stališč vzroka za slabe odnose.

Tovariš Stanič nas tudi opozarja, da bi morali poslati dopisnika v podjetje, da bi videli, kaj je res in kaj ne. Mi smo člani obitelji, tam kjer običajno sploh kritično ugotovitev naših bralcev, ki dopise tudi podpisajo in osebno odgovarjajo za resničnost navedb. Enako kot njegov članek. Kadar se mi s čem ne strinjamo, napišemo svoje pomisleke, bralci pa itak presodijo stvari po svoji zdravi pameti. Tako pa naj tudi tov. Stanič malo bolje oceni svoje delo in naj ne misli, da so vsega drugi krivi, če ga on malo polomi.

Pismo iz Litostroja

Pri nas v Litostroju imamo mnogo članov sindikata, a zelo malo nas je naročenih na naš delavski časopis — Delavsko enotnost. Vsega skupaj nas je le 43. Od teh pa je samo v podružnici pogona 30 naročnikov. Mnogo je tudi sindikalnih odbornikov, ki niso naročeni na naš delavski časopis. Taki so tudi zapuščniki sindikalnih skupin v obdelovalnicah, montaži, orodjarni in strojništvu oddelku. Tudi člani sindikalnega odbora niso vsi naročeni na Delavsko enotnost. Izgovarjajo se, da so že naročeni na druge časopise. Meni se pa le zdi, da bi morali imeti vsi delavci, posebno pa sindikalni odborniki, Delavsko enotnost, saj je vendar to časopis organizacije, v kateri žive in delajo.

Anton Zrnce

Dokažimo

svojo razredno zvesto tudi v odnosu do našega časopisa

VSAK ČLAN SINDIKATA

postani naročnik, dopisnik in agitator

DELAVSKE ENOTNOSTI

nameščenecv in 678 družinskih članov in upokojenecv (40% od števila odklonjenih) t. j. 17,8% vseh predlaganih svojcev in upokojenecv.

Članek dalje navaja, da je bilo v mesecu avgustu t. l. poslanih na klimatsko zdravljenje 106 nameščenecv, 33 delavcev, 11 upokojenecv in 14 svojcev. Razlika v številu delavcev in nameščenecv je bila v avgustu resili da očitna, toda razlog je v tem, da so bili delavci ker imajo prednost pri pozivanju na zdravljenje pozvani na zdravljenje pretežno že v prvih mesecih glavne sezone, t. j. v maju, juniju in juliju, medtem ko so prišli v avgustu na vrsto le še vsi tisti delavci, ki so bili predlagani za tako zdravljenje v juliju in avgustu. Odločbe za nameščenke, ki so šli na zdravljenje v avgustu, so bile — z izjemo primerov nujne medicinske indikacije že starejšega datuma.

Članek tudi podčrtava, da je bilo med nameščenki, ki so šli avgusta na klimatsko zdravljenje, kar 23 prosvetnih delavcev in 20 nameščenecv raznih ustanov iz resora zdravstva in socialne politike. Opozorili smo pisca članka, da imajo od zveznih predpisov uslužbenecv prosvetnih ustanov (profesorji, učitelji itd.) v času šolskih počitnic prednost pred zavarovanci drugih poklicev. Pripominjamo pa, da so bile v času šolskih počitnic mimo vrstnega reda pozvane na zdravljenje tudi pacientke gospodinjstev-matere šoloočevnih otrok, ker bi sicer — vključb morda težji bolezn — ne moglo izkoristiti odobrenega jima zdravljenja v prirodnem zdravilišču.

Da je bilo v avgustu poslanih na klimatsko zdravljenje tudi 20 nameščenecv iz zdravstvenih ustanov, je sicer točno, vendar pa ta številka glede na število uslužbenecv naših bolnic, sanatorijev, poliklinik, ambulant in dispanzerjev ne pomeni neke izrednosti, celo ne, če upoštevamo, da je delo v takih ustanovah naporno in večkrat tudi zdravju nevarno.

Članek nadalje ugotavlja večji porast zdraviljenj sozavarovanih družinskih članov in upokojenecv. Tudi ta ugotovitev drži, vendar je treba pristaviti, da gre ta porast pretežno na račun naše tobo izvedene široke akcije, da se pošljejo bolni in zdravstveno ogroženi otroci zavarovancev v specialna otroška klimatska zdravilišča zaprtega tipa ob morju (Šiljevica, Savudrija) in na Gorenjskem (Sv. Ana nad Trzinom). V ta zdravilišča smo poslali skoro 1000 otrok v starosti od 4. do 17. leta. Vidni uspehi zdravljenja v teh okrevališčih nam dajo dovolj opravila, da tudi v prihodnjih letih organiziramo taka zdravljenja in s tem prispevamo k zdravstveni blaginji naše mlade generacije.

Spregovorili bi tudi še o osebnih intervencijah pacientov in o posredovanju v korist posameznega pacienta. Intervencije so bile in še bodo vse dotle, dokler bodo živeli ljudje, ki mislijo, da brez tega ne gre. Vprašanje je samo, če in koliko gredo intervencije na škodo reda discipline in zakonitosti. Naši organi imajo navodila, da posredujejo za čimprejšen nastop ali odločitev zdravljenja na določen čas le v primerih, kjer gre za zelo nujen bolezenski primer, za težjo bolezen ali smrt v družini, za nujne socialne razloge ali, če tako zahtevajo nujni interesi

nosti, ki so bile in ki jih je treba v bodoče odpraviti.

Tudi absolutno vračanje krivde za napake samo na zdravnika je, po našem mnenju, nepravilno. Zdravstvena služba je socialna služba. Noben predpis ne more vzeti organom socialne službe odgovornosti za napake, ki so se izvršile. Ena stvar je zdravniška ugotovitev, druga pa je v okviru današnje gospodarske in družinske možnosti vodena socialna zavarovalna politika. Predvsem je to treba jasno povedati danes, ko je končno odločanje tudi »uradno« prešlo na zavarovance.

Nepravilno se nam tudi zdi, da tovariš M. B. ki je napisal današnji članek, nasilno očitava tovarišu J. L. težnjo, da bi se nekako zapostavljalo uslužbenecv pri tej službi. Vsako razlikovanje zavarovancev na delavce in uslužbence, bi bilo nepravilno. Za zdravnika je vsak samo pacient, za organe socialnega zavarovanja pa zavarovane. Toda, tega načela se je treba držati! Dosedanja izkušnja pa govori, in to celo pisec sam delno priznava, da se je uslužbenec malo protežiralo. Proti temu pa je treba nastopiti. Poleg tega se je treba zavedati, da razgledanejši zavarovanci bolje poznajo zakone in predpise, so zdravstveno kulturnejši, imajo boljše »zveze« in se zato bolj pogosto znajdejo v zdravniških ambulantah in znajo boljše dokazati svojo potrebo po zdravljenju. Manj razgledani zavarovanci, ki običajno delajo na težjih delih, z nižjo zdravstveno prosvetlo, brez »poznanstev«, pa se redkeje znajdejo v ambulantah. Zato je treba v tem smislu delati razliko pri presoji, saj je vendar socialno

SE RES NE DA DRUGAČE?

Centralni odbor grafičarjev je sklenil, da morajo podružnice plačati iz svojih sredstev po 65 dinarjev za vsakega naročnika na strokovno glasilo

Centralni odbor sindikata grafičarjev Jugoslavije je na svojem zadnjem plenumu sklenil, da morajo člani sindikata biti naročeni na strokovno glasilo »Grafični rad« in da morajo podružnice za vsakega naročnika plačati po 65 dinarjev letno k naročnin. Člani pa sami plačajo le po 5 dinarjev.

Jaz sem razmišljal o tem sklepu Centralnega odbora. Tudi v kolektivu smo govorili o njem. Po pravici povem, nič prav se nam ne zdi tak sklep. Strinjamo se, da je pametno, da člani naroče to glasilo. Toda ne zdi se mi prav, da Centralni odbor sklepa o tem, da morajo podružnice iz svojih sredstev plačevati naročnino. Na tak način bodo velik del sredstev porabile za plačevanje naročnine. Kaj pa bo ostalo za druge potrebe organizacije? O sred-

stvih, ki ostanejo v podružnici, vendar sme sklepate podružnici.

O teh stvareh bi kazalo, da bi tovariši v Centralnem odboru še enkrat temeljiteje premislili!

M. S., Ljubljana

O ti preljuba „SVETA BIROKRACIJA“

Kdor je povzročil zaradi malomarnega službovanja delovnemu človeku škodo, jo je dolžan povrniti

Najprej naj vam povem, kdo sem! Sem upokojen delavec. Delal sem pri svinčenem rudniku v Mežici. Sedaj stanujem v Žerjavu 63 v rudniškem stanovanju. Pri meni stanuje tudi moja hčerka, ki je zaposlena na Prevaljah v gospodarskem podjetju in sicer v knjigovodstvu. Tako, da se poznamo!

Sedaj bom pa še napisal, zakaj se obračam na naš časopis. Zaradi K karte (karte za kurivo) gre. Ko so te karte delili, sem dobil jaz na KLO v Črni karto zase in za mojo hčer. Toda čez nekaj časa so zahtevali karto od hčerke nazaj in mi rekli, da jo mora izdati KLO Prevalje, kjer je zaposlena. Ko sem se obrnil na KLO Prevalje, so pa tam rekli, da mora ona dobiti karto tam, kjer stanuje, torej pri KLO Črna. In tako so me porivali sem ter tja, dokler nisem zamudil roka. Svetuje mi, prosim, kaj naj napravim, da bom dobil bone, ki pripadajo moji hčerki.

IVAN R. TER, Žerjav 63

Odgovor: Omenjene karte so delili KLO za opravičence, ki žive na njihovem območju. V tem primeru je bil na temelju potrebnih dokazil o zaposlenju vaše hčerke dolžan izdati karto KLO v Črni. Oni so vam tudi karto dali in to je bilo prav. Tisti, ki je odločil, da vaša hčerka ne dobi karte, je napravil napako in je dolžan povrniti nastalo škodo. Svojo pravico lahko tudi pravno uveljavite.

Gre pa še za nekaj drugega! Kako opravljajo svoje službene dolžnosti uradniki KLO, ko delovnega človeka pošiljajo sem ter tja, samo da se ga otresejo. Ali je mogoče, da so imeli v enem KLO navodila, da dajejo karte tistim, ki so na območju KLO zaposleni, na drugem pa, da dajejo samo tistim, ki tam stanujejo. Tako ni bilo. Pač pa so slabo opravljali svojo zaupano službeno dolžnost. In to je graje vredno.

UREDNIŠTVO

Vsaka stvar pride enkrat na dan

Delovni kolektiv Litostroja je v svojih vrstah odkril ljudi, ki so se okoriščali z družbeno lastnino

Vsaka stvar pride nekoč na dan. Tako je bilo tudi z ljudmi iz nabavnega oddelka, ki so mislili, da bodo na račun delovnega kolektiva Titovih zavodov Litostroj udobno živeli.

Te dni pa jih je delovni kolektiv Litostroja odkril. Šef nabavnega oddelka je prejel od dobaviteljev denarne nagrade, nemarno in neredno je izvrševal službene dolžnosti, zlorabljal službeni položaj iz koristiljubnih nagibov, povzročil podjetju precej materialne škode in kršil službeno disciplino. Tako je n. pr. dobil nekoč 20.000 din, drugič 10.000 din in zopet 40.000 din od uslužbencev podjetja kot priznanje za različne usluge. Dopolnil je, da so njegovi podrejeni uslužbenci prepuščali sklepanje in izvajanje dobavnih poslov posrednikom, ki so nato nabavljali material z dobičkom preprodajali podjetju. Tudi drugi iz nabavnega oddelka so, ko so videli, kako dela njihov šef, poslovali na enak način, le da manj velikopotezno. Na ta način so se disciplinsko pregrešili in povzročili podjetju materialno škodo. Vodja transportnega oddelka je dopuščal, da so njemu podrejeni delavci opravljali dela, za katera se je osebno pogodil z upravo podjetja kot zasebnim izvajalcem med rednim delovnim časom in na ta način oškodoval podjetje. Zahteval je tudi od svojih delavcev, da so za njegov račun izbirali žlahtnejše kovine iz materiala, ki je bil namenjen za metalurški postopek. Šefu nabavnega oddelka pa je dajal za uslu-

ge denarne nagrade in, kakor sam priznava, v skupnem znesku 35.000 din. Disciplinski tožilec predlaga, da se proti obdolžencem razpiše javna razprava in da se jih kaznuje po določilih zakona o državnih uslužbencih. S. Z.

IZ GRADBENEGA PODJETJA »BETON« V CELJU

KJER SE DELAVCI POŠTENO LOTUJO DELA, TAM TUDI USPEJO

Delovni kolektiv Splošnega gradbenega podjetja »Beton« iz Celja dobro uspeva. Se večji gradbeni program so si zastavili, kot je bil predviden, zlasti na gradbišču v Trbovljah. Morali so si poiskati še precej novih delovnih moči. Lepo je, da so za vse preskrbeli dobro stanovanje. V Starih so šest objektov prej zgradili, kot je bilo predvideno. Za to je dobil kolektiv posebno nagrado v znesku 117.000 dinarjev.

Kljub temu, da pridno delajo, imajo še čas za razna predavanja. O raznih stvareh so slišali na predavanjih in sicer o družbenem planu, socialnem za-

Nove turbine iz Litostroja

Delovni kolektiv Litostroja je poslal letos na razna gradbišča hidrocentralne celotne vrste turbin. Te dni pa so poslali za hidrocentralo Jajce v Bosni dve novi Francosovi turbini. Vsaka od teh ima 14.000 konjskih sil. Prihodnji teden pa bodo dokončali še turbine za hidrocentralo v Ovčar Banji. A. Z.

IZ KULTURNO-PROSVETNEGA ŽIVLJENJA DELAVCEV V LAŠKEM

Dvorana, ki jo »bnavljajo, bo služila tudi »SVOBODI«

Premalo pa skrbijo za sindikalno premoženje

V tekstilni tovarni »Volna« v Laškem že vse leto nazaj pogrešajo potrebni prostor za družabno življenje. Dvorana, ki jo imajo, je zelo slaba. Zato je izvršni odbor sindikalne družnice sklenil, da jo bo z denarjem iz kulturnoprosvetnega sklada popolnoma obnovil. Dela so že v teku in delavci upajo, da bo dvorana že letos služila svojemu namenu. Novoustanovljenemu delavskemu prosvetnemu društvu »Svoboda« hočejo med drugim pomagati tudi s tem, da jim bodo dvorano odstopili, kadar koli jo bodo potrebovali.

Opozorili pa so, da člani sindikata, predvsem pa sindikalni odborniki, premalo varujejo svoje imetje. V dvorani, ki jo popravljajo, leži na odru odprt in

nezavarovan klavir, ki se bo tako vsaj po nepotrebnem zaprnil, če ne bo še kakšnih drugih večjih poškodb. Dore

DELOVNI KOLEKTIV TOVARNE AVTOMOBILOV V MARIBORU JE OBRAČUNAL S TISTIMI, KI SO HOTELI NA RAČUN DELOVNEGA KOLEKTIVA DOBRO ŽIVETI

Že v dnevnem časopisju smo brali o skupini škodljivcev in tatov družbenega premoženja v tovarni avtomobilov v Mariboru. Delavski svet je potem, ko je poslušal poročilo komisije, sklenil, da se takoj odstrani iz podjetja Kancjan Robert, Planinšek Jože, Princ Viktor, Sagaj Stanko in Čeh Franc, glavni inženir Recer Franc pa se premesti za šefa tehnične kontrole. R. G.

IZ RUDNIKA KRMELJ

RUDARJI SKRBE ZA GROBOVE PONESREČENIH RUDARJEV

Upravni odbor rudnika Krmelj je na svoji zadnji seji sklenil, da bo dal popraviti in urediti vse grobove ponesrečenih rudarjev. Uredili bodo grob pokojnega tovariša Kneza, Keše Ludvika, in skupno grobnico 12 ponesrečenih rudarjev v Št. Janžu. T. K.

NEKAJ IZ DELA KOLEKTIVA VEVŠKE PAPIRNIC

Ker nimajo denarja, pomagajo občini s prostovoljnim delom

Delovni kolektiv Papirnice Vevče poroča, da bodo spet malo prišli za delo izven podjetja. Občinski odbor Polje asfaltira cesto od Most do Zaloga. Obrnil se je na razna podjetja za finančno pomoč. Naše podjetje pa sedaj članarini nima, saj nima sredstev niti za lastna nujna popravila in gradnje. Zato so člani kolektiva sklenili, da bodo prispevali svoj delež s prostovoljnim delom in so obljubili, da bodo napravili 7000 prostovoljnih udarniških ur.

Organizirali so več predavanj o zgodovini Komunistične partije. Na posebnem sestanku pa so se domenili o članarini za društvo »Svoboda«.

Posebno razvito je društveno življenje. Na drugih športnih igrah papirne industrije so zasedli tri prva mesta.

tri druga in eno tretje mesto. Posamezniki pa so bili štirje prvi, šest na drugem mestu in dva na tretjem mestu. T. E.

IZ KOLEKTIVA PODJETJA »KREMEN« V NOVEM MESTU

Vsi so člani sindikata in redno plačujejo članarino

Delavski svet delovnega kolektiva podjetja »Kremen« v Novem mestu je doslej že trikrat znižal cene nekaterim svojim izdelkom. V prizadevanjih, da bi na čim svečanejši način proslavili kongres naše Partije, pa so priredili že več predavanj o vlogi naše Partije. Posebno so skrbeli, da bi se vsak član kolektiva vpisal v sindikat in so vsi do zdaj člani sindikata in redno plačujejo članarino. Mnogo so razpravljali o delovnih knjižicah in njihovem pomenu. Komisija, ki jo sestavljajo, da bi zbirala dokumente, je zbrala že večino vseh dokumentov. Z. R.

ZELEZNIČARJI SE NAROČAJO NA SVOJ DELAVSKI ČASOPIS

POSNEMAJTE JIH!

Zadnje čase je posebno med železničarji precej novih naročnikov na naše glasilo. To kaže, da se železničarji zavedajo velikega pomena delavskega časopisa. V mariborski železniški delavnici imajo že okrog 500 naročnikov. Od tega se je zadnji čas naročilo na »Delavsko enotnost« 100 članov tega delovnega kolektiva. V nadzorništvu proge Sevnica, ki je majhen delovni kolektiv, se je potem, ko so razpravljali o pismu predsednika Republiškega sveta, naročilo 31 delavcev na »Delavsko enotnost«. Tudi od drugod prihajajo poročila, da so se železničarji v velikem številu naročili na svoje delavsko glasilo in jih lahko postavimo za zgled ostalim. J. K.

Osnovali so sklad vzajemne pomoči

Na sestanku so tudi izvolili delegate za konferenco, ki bo izvolila skupščino Zavoda za socialno zavarovanje

Delovni kolektiv tekstilne tovarne »Volna« v Laškem je pozdravil pobudo sindikalnih odbornikov za ustanovitev fonda Vzajemne pomoči. Člani kolektiva so odobrili imena tovarišev, ki jih je izvršni odbor predlagal za odbor Vzajemne pomoči. Najmanjši vplačani delež v fond znaša 25 dinarjev.

Na sestanku so tudi govorili o pomenu volitev v skupščino socialnega zavarovanja in izvolili potrebno število delegatov. Dore

O DELU LJUBLJANSKE TOVARNE KLEJA

„SVOBODO“ bodo ustanovili tam, kjer delavci stanujejo

Tudi delovni kolektiv Tovarne kleja v Ljubljani si prizadeva, da bi na čim lepši način dočakal VI. kongres naše Partije. V zadnjem času so priredili več predavanj o novem pokojniškem sistemu, o organizaciji in nalogah ljudskih odborov ter o zgodovini naše Partije.

Pri tem podjetju ne nameravajo ustanoviti delavskega prosvetnega društva »Svoboda«, pač pa bodo »Svobodo« ustanovili na področju terenov Savska kolonija, Zelena jama in Nove Jarše. — Ustanovna skupščina bo okrog 20. oktobra. Že sedaj se je iz tega kolektiva prijavilo 33 članov, kar je sicer še zelo malo.

DELOVNI KOLEKTIV LJUBLJANSKIH OPEKARN

SPOZNAVAMO ZGODOVINO NAŠE PARTIJE IN SE UČIMO NA ZGLEDIH KOMUNISTOV-REVOLUCIONARJEV

Med kolektivi, ki se pripravljajo na VI. kongres naše Partije, je tudi delovni kolektiv Ljubljanskih opekarn. Sindikalna podružnica je priredila več množičnih sestankov, na katerih so govorili o vlogi naše Partije, o njeni zgo-

dovini, o ljudski oblasti in o družbenih odnosih v naši delavski demokraciji.

Člani sindikalne podružnice so obljubili, da bodo pomagali pri dograditvi kulturnega doma na Brdu. Ta mesec pa bodo obiskali Goriške opekarne in Cementarno Anhovo. A. L.

JESENIŠKI DELAVEC — NARODNI HEROJ

ANTON DEŽMAN je obiskal svoje soborce in sodelavce

Pretekli četrtek je obiskal jeseniške delavce bivši zidar martinovih peči v železarni Jesenice in novo imenovani narodni heroj Anton Dežman-Tonček. V Delavskem domu so se zbrali njegovi soborci in svoji padli partizanov. Tonček — priljubljeni junak Dražgoš in vse Gorenjske — je s tovariši iz osvobodilnega boja obujal spomine na velike in težke dni narodnosvobodilne borbe, svojem padli partizanov pa je govoril o junastvu njihovih bratov in sinov, ki so dali svoja življenja za to, kar danes imamo. Za darilo, ki ga je dobil ob imenovanju za narodnega heroja, se je lepo zahvalil in želel jeseniškim delavcem tako v proizvodnji, kakor tudi na družbenem, posebno pa na kulturno političnem področju čimveč uspehov. Polde Ulaga

SINDIKALNO ŠAHOVSKO TEKMOVANJE V LJUBLJANI

ZA POKAL „29. NOVEMBER“

Dvakrat zaporedoma si je pokal osvojila ekipa pošttnih uslužbencev

Letos se bo sindikalno ekipno šahovsko prvenstvo Ljubljane začelo že oktobra. Doslej so se prijavile ekipe 34 enot, ki so jih razvrstili v dve ligi. Tekmovanje bo začelo z ekipnim brzopoteznim turnirjem za pokal »29. novembra«, ki bo v torek 21. oktobra ob 7. uri zvečer v prostorih Doma JLA.

DELAVSKI ČASOPIS
nas delavce učil, organizira, povezuje in vodi skozi boje!

Zato naroči in dopisuj v

DELAVSKO ENOTNOST

prav vsak član sindikata!

POMEMBEN UKREP DELAVSKEGA SVETA TROVELJSKEGA RUDNIKA

40 milijonov za nova stanovanja

Razprava o pravilniku, po katerem bodo članom delovnega kolektiva povrnili stroške za stavbni material za zidavo stanovanjskih hiš

Delavski svet trboveljskega rudnika je na svojem zadnjem zasedanju sklenil, da bo dal iz sklada za samostojno razpolaganje 40 milijonov dinarjev za zgraditev stanovanjskih hiš.

Teh 40 milijonov dinarjev pa bodo razdelili na poseben način. Sestavili so pravilnik, kako bodo ta sredstva uporabljali. Najzaslužnejšim rudarjem in tistim, ki bodo za to zaposlili, bodo povrnili 90 % stroškov gradbenega materiala.

Za to pomoč pri zidavi stanovanjskih hiš pa so določili posebne pogoje. Hiša ne sme biti oddaljena od rudnika več kot 3 km, ne sme biti več kot dvo-stanovanjska, v njej se ne sme opravljati nobena obrt in zgrajena mora biti do določenega roka. Tako so na primer določili, da mora biti kletno zidovje z betonsko ploščo dograjeno najmanj 3 mesece po podpisu pogodbe. Vsa stavba mora biti dograjena v surovem stanju najmanj v 6 mesecih, ometana in pobeljena pa v enem letu po podpisu pogodbe. Kdor bi se teh rokov ne držal,

IZ TOVARNE FILCEV V MENGŠU

Le z odkrito besedo in skupnim delom bodo uspeli

Tovarna filca v Mengšu je postala septembra samostojno podjetje. Prejšnji petek pa so imeli ustanovni občni zbor sindikalne podružnice. Beseda je dala besedo in na koncu vseh koncev so uvideli, da bodo morali v sindikatu boljše delati kot doslej, da po »staremu« ne bi daleč prišli. Z združenimi močmi bodo morali tudi nadaljevati začeto gradnjo novega tovarniškega poslojaja.

Na občnem zboru so kar resno porajali tiste, ki neupravičeno izostajajo z dela in s tem jemljejo ugled vsemu kolektivu, povzročajo pa tudi precej škodo. Sklenili pa so, da se bodo vsi naročili na »Delavsko enostnost« S. M.

DELAVSKI SVET TOVARNE DUŠIKA V RUŠAH JE ZASEDAL

Zaščitimo delavce in preprečimo vzroke za občutne materialne škode

Na svojem zadnjem zasedanju je delavski svet tovarne dušika v Rušah načel nekatera gospodarska vprašanja, ki jih v našem gospodarstvu ne bi kazalo prezreti. Ogledimo si jih!

Prva stvar je uporaba umetnih gnojil. Naša država uporablja še razmeroma zelo majhne količine umetnih gnojil. Naša severna sosedna Avstrija je v letu 1951-52 porabila 178 tisoč ton umetnih gnojil. Čeprav je tako majhna in agrarno šibka. Mi pa smo v Jugoslaviji porabili komaj eno petino te količine. Zaradi takih prilik so skladišča z umetnimi gnojili pri nas polna, in je treba misliti na izvoz apnenega dušika. Karbid pa se itak izvažal, ker se ga pri nas daleč manj porabi kot je bilo predvideno. Zovpraševanje pa je po mešanem gnojilu »Nitrofoskalu«. Tega pa ni v zadostnih količinah. V naši državi namreč primanjkuje kalijeve soli in jo je treba uvažati. Kmetijske organizacije niso pravočasno poskrbele, da bi kalijevo sol nabavile iz sredstev ekonomske pomoči. Tovarna pa jo je naročila julija meseca, toda dobave se je tako zavlekla, da smo ostali za letošnjo jesen brez nitrofoskala. Poleg pomanjkanja kalijeve soli, pa za proizvodnjo tega gnojila tudi ni zadostnih količin dovolj sušenega kotsnega zdroba. Tovarna kleja ga izvažati, tovarna v Zemunu pa ne more sušiti. Tudi ruska tovarna nima svojih sušilnic.

Poleg proizvodnih težav pa je še ena stvar treba urediti: zagotoviti kmetovalcem pred nabavo gnojil Letos kmetovalci niso imeli v pravih časovnih točkah, da bi kupovali gnojila. Zato so slednja ostala v skladiščih, zemlja pa je slabo pognojena.

Druga stvar pa je proizvodnja in shranjevanje plinov. Glavno težavo pri proizvodnji plinov predstavlja embalaža, jeklenke. Novih nismo nabavljali že več kot deset let. Vsako leto pa je ob pregledu izločenih 5 do 8 % jeklenk, kot neuporabne. To se je tako zavleklo, da smo prestano naraščajočo porabo kisika in acetilena. Zaradi tega nastajajo, ker manjka namreč uporabnih posod za shranjevanje plinov, zastoji v remontnih in montažnih delavnicah. Gospodarska vodstva teh podjetij se

mu bodo stavbo odvzeli in jo dali drugemu. V pravilniku sicer piše, da koristniku ne bodo povrnili stroškov zidave, večina članov delavskega sveta pa je mnenja, da bi bilo treba to do-

IZ TOVARNE BARV IN LAKOV V MEDVODAH

Denar bodo dali, le član kolektiva mora biti član občinskega gospodarskega sveta

Občinskemu ljudskemu odboru bodo dali zaenkrat 700 tisoč dinarjev, če bodo pa vedeti, kako bo ta denar porabljen

Na svoji zadnji seji je delavski svet Tovarne barv in lakov v Medvodah razpravljal o tem, kakaj in kako bi porabil sklad za prosto razpolaganje podjetja. Četrtno tega bodo odstopili okrajnemu ljudskemu odboru v Ljubljano okolica.

Ob tej priliki so na široko razpravljali o tem, zakaj in kako bi porabil ljudski odbor ta denar porabil. Občina Medvode bo od 48 milijonov dinarjev, ki jih bodo dala podjetja okrajnemu ljudskemu odboru, dobila le 800.000 din. Letos pa namerava občinski odbor popraviti še šolo v Preski, kar bo stalo 255.000 din, za šolo v Pirničah bodo dali 50.000 din, za šolo v Sori 400.000 din, za regulacijo 100.000 din, s čimer bo kredit, ki ga je dobila občina, izrpan. Poleg tega pa namerava občina dati za javno razsvetljavo v Medvodah 200.000 din, za trgovske lokale 1.600.000 din, za popravilo mostu Medvode - Preska 180.000 din, popraviti mislijo še vodovod, manjka jim okoli 2.000.000 din.

Po daljši razpravi je delavski svet sklenil, da je pripravljen pomagati občini pri gradnji, vendar le pod pogojem, da bodo sprejeli v gospodarski svet enega člana njihovega delovnega kolektiva. Zaenkrat bodo dali občinskemu ljudskemu odboru 700.000 din. Če pa bodo uvideli, da se z denarjem dobro

ločbo spremeniti tako, da izgubi pravico na povračilo stroškov le takrat, kadar po lastni krivdi hiše ni dogradil v določenem roku.

Hišo si bodo lahko postavili na svojem zemljišču, na zemljišču, ki ga bo dal MLO, pa tudi rudnik bo odstopil nekaj sveta in ta namen.

Po dograditvi bo postala hiša last koristnika.

Ta ukrep trboveljskega delavskega sveta kaže, kako so sami vzeli v roke reševanje prečnih komunalnih vprašanj.

gospodari, bo delavski svet še naknadno odobril nekaj denarja. Delavski svet je določil, da se od teh 700.000 din da 200.000 za dograditev stanovanjske hiše Okrašarja, ki naj potem ta denar odplačuje ljudskemu odboru. Ta tovariš stanuje sedaj v poslopju, kamor nameravajo preseliti komercialni oddelek. Sedanje prostore komercialnega oddelka pa bodo preuredili za laboratorij.

Na tej seji so tudi sklenili, da bodo nekaj čez en milijon dinarjev preseka plačnega fonda razdelili tako, da bodo 30 % pustili v rezervnem fondu, 70 % pa razdelili delavcem.

POMEMBNO ZBOROVANJE ODBORNIKOV SINDIKATOV SLOVENIJE

Biti moramo znanilci in poborniki najnaprednejših zahtev delavskega razreda

(Nadaljevanje s 1. strani)

Enako kot ni delitve kompetenc, tudi ne more biti govora o »sodelovanju« delavskih sindikatov ali celo delavcev v raznih delavskih demokratičnih organih oblasti, gospodarstva, prosvete, ker so te vendar delavski organi, ki jih delavci upravljajo, ne pa samo »sodelujejo« v njih. Ta beseda mora tako izginiti iz našega slovarja, kot mora iz prakse izginiti mišljenje, da delavci hodijo samo »zaradi lepšega« v nove organe, ne pa zato, da tam odločajo.

Ob dosedanjih napakah pa se je pokazalo tudi to, da mnoga sindikalna vodstva še vedno svojo politiko v pretežni večini uveljavljajo z upravnim poseganjem, z neposrednim operativnim vmešavanjem v delavske organizacije, ne da bi bile dovolj občutljive za mnenja članstva in obstoječih delavskih organizacij. To seveda precej duši demokracijo v življenju samih sindikatov, nazven pa mnogokrat ukrepi sindikalnih vodstev izzvene kot vmešavanje v tuje zadeve, namesto kot razredni boj za uveljavljanje določenih stališč.

To vse pa povzroča, da le preradi še vse »sindikalne« naloge često opravljajo le odborniki, in še to ponekod pretežno oni, ki so v vodstvu zaposleni, in se torej usmerijo zgolj na izvajanje

nalog, ne pa na pridobivanje članstva za določene družbene akcije, ukrepe. To oži organizacijo in njeno družbeno-razredno delavnost na nekaj odbornikov in na nekaj predvsem praktičnih opravil. To pa je ravno nasprotno od onega, kar morajo delavski sindikati biti: tista organizacija, v kateri dobi delavec najširše poglede v vsa družbena vprašanja in v kateri se uči sleherni delavec družbenega delovanja, organiziranega, solidarnega nastopa za delavske pravice. To se pravi, da je treba v bodoče bolj smelo in bolj hitro ukinkati »poklicne« odbornike, če hočemo, da se bo organizacija v novih pogojih hitreje živela, se osvobodila »stare« prakse in se bolj smelo postavila na čelo najnaprednejših akcij delavskega razreda.

Ob teh splošnih ugotovitvah o delu sindikalnih organizacij je bilo na zborovanju seveda obširno govora o vrsti neposrednih vprašanj, s katerimi se sindikati ukvarjajo. Morda je bila celo snov zborovanja preobširna in bi kazalo drugič obdelati manj stvari, tako da bi šli zborovalci s še bolj jasnimi pogledi v svoje organizacije. Nedvomno pa je, da je to nedeljsko zborovanje pokazalo, kje bo treba temeljito spremeniti delo sindikalnih organizacij, da bo v bodoče še bolj uspešno kot je bilo doslej.

ra

IZ NAŠIH ORGANIZACIJ

IZ DELA REPUBLIŠKEGA ODBORA SINDIKATA USNJARJEV

Republiški odbor naj ne posega v stvari, o katerih odločajo delovni kolektivi

Republiški odbor je sklenil, da bo sestavil za vsako podjetje posebej predlog spremembe tarifnega pravilnika

Republiški odbor usnjarjev je na svoji zadnji seji razpravljal med drugim tudi o tarifnih pravilnikih. Ugotovili so, da je prevelik razpon med plačami delavcev in uslužbencev, prav tako pa tudi med nekaterimi kvalificiranimi delavci. V tovarni »Sava« Kranj, na primer, imajo pomožni uslužbenci po tarifnem pravilniku večjo tarifno postavko kot polkvalificirani delavci. Republiški odbor je sklenil, da mora komisija za potrjevanje tarifnih pravilnikov pri Republiškem odboru pripraviti »na osnovi podatkov konkretni predlog za vsako podjetje posebej, kjer je potrebno, da se spremeni tarifni pravilnik«.

Tak sklep predsedstva Republiškega odbora usnjarjev bo težko zagovarjati. Predvsem pomeni tak sklep Republiškega odbora poseganje v pravice delovnega kolektiva, neglede na to, da bo Republiški odbor kaj težko pripravil dobre nove tarifne pravilnike za vsako

podjetje posebej. V naslednjem sklepu sicer pravi, da je treba »zainteresirati vse sindikalne podružnice, da bodo same razpravljale o pomanjkljivostih tarifnega pravilnika ter same predlagale

popravke delavskim svetom.« — Sklep Republiškega odbora, da bo sam pripravil spremembe, pa kaže na to, da bo Republiški odbor že vnaprej določil, kakšne spremembe naj vsebujejo tarifni pravilniki podjetij.

Morda bi bilo bolj prav, če bi Republiški odbor razpravljal o tem, kako članom razložiti, v čem so ga polomili v pravilnikih, koliko gospodarske škode lahko to povzroči in o tem, kako bodo čim več članom to dopovedali. Potem bodo pa že oni zahtevali popravke, kot se jim bo zdelo najbolj umestno.

T. V.

S SEJE REPUBLIŠKEGA ODBORA SINDIKATA OBRTH DELAVCEV

Podpisovanje kolektivnih pogodb gre h kraju

Nekaj podjetij že peti mesec popravlja tarifni pravilnik. — Republiški odbor je proti temu, da bi razpustili sindikat obrtnih delavcev

Predsedstvo Republiškega odbora sindikatov obrtnih delavcev za Slovenijo je na svoji seji razpravljalo o kolektivnih pogodbah. Ugotovili so, da gre podpisovanje kolektivnih pogodb h kraju. Ie v Šostanju. Novem mestu in mariborskem okoliškem okraju podpisovanje kolektivnih pogodb še ni zaključeno.

Tudi potrjevanje tarifnih pravilnikov je v glavnem že končano. Veliko tarifnih pravilnikov je Republiški odbor vrnil, toda v podjetjih jih niso popravili in vrnili v odobritev. Tako nekatera podjetja že od ju-

nija čakajo s popravilom tarifnega pravilnika. Krajevni mesarji v Borovnici je Republiški odbor na primer vrnil tarifni pravilnik 4. junija, dimnikarskemu podjetju in šivilski ter krojaški delavnici v Slovenj Gradcu 9. junija. Splošnemu mizarstvu v Litiji 24. junija in pravilnika še do danes niso popravili in poslali v potrditev.

Na tej seji so razpravljali tudi o predlogu, da bi se sindikat obrtnih delavcev razpustil. Republiški odbor je mnenja, da bi to naprnilo več škodo kot koristi. Po mnenju predsedstva bi moral ta sindikat obstojati zaradi posebnih prilik v obrti, zaradi sodelovanja z obrtnimi zbornicami, posebno je tudi vajeniško vprašanje v obrtništvu itd. V sklopu Republiškega odbora je okrog 600 manjših podjetij. Če bi prešla ta podjetja k strokovnim sindikatom potem bi jih tam zaposlovali, ker ne bi imeli časa, saj se ne utesnejo brigati niti za svoje večje podružnice.

T. M.

IZ SINDIKATA ŽIVILSKE IN TOBAČNE INDUSTRIJE

9. novembra bo plenum Republiškega odbora

Na zadnji seji Republiškega odbora sindikata živilske in tobačne industrije Slovenije so razpravljali med drugim tudi o higiensko tehnični zaščiti dela. Lani je bilo v teh panogah industrije okrog 80 težjih nesreč. Predsedstvo je sklenilo, da bo treba higiensko tehnični zaščiti posvečati več pozornosti in priporočiti sindikalnim podružnicam, da se o tem pogovore na svojih sejah in s članstvom. Predsedstvo je sklenilo, da bo sklicalo plenum Republiškega odbora za 9. novembra t. l.

K. T.

IZ DELA REPUBLIŠKEGA ODBORA SINDIKATA POŠTNIH USLUŽBENCEV

V razpravi je predlog za ureditev dodatkov na plače poštne uslužbenecv

Republiški odbor predlaga, da bi dobili dodatek na plačo tudi tisti, ki imajo opravka z denarjem

Med poštarji se že doli časa razpravlja o tem, da bi bilo treba urediti nekatera vprašanja iz tarifne politike. Centralni odbor sindikata poštne uslužbenecv Jugoslavije je sestavil predlog pravilnika o dodatkih poštne uslužbenecv, ki ga je poslal v obravnavo Republiškim odborom.

Predlog predvideva naslednje dodatke: položajni dodatek, dodatek za posebne delovne pogoje, dodatek za znanje tujih jezikov, dodatek za nočno delo, dodatek za nadurno delo in način plačevanja dela v podaljšanem turnusu. Republiški odbor pa je v tem, kar je ta predlog proučil, sestavil svoj dodatni predlog, po katerem predvideva posebne dodatke ša za nekatera uslužbenecv od VI. do IX. skupine in to od 400 do 1500 dinarjev.

Predsedstvo Republiškega odbora je mnenja, da bi priznali dodatek za težke pogoje dela tudi inštratorjem, in kartistom v špedicijskem prvega reda. Predlaga za tudi, da bi se med pošto, za katere je predviden poseben dodatek, prišteje še pošte v Zidanem mostu. Celju in na Jesenicah. Po mnenju Republiškega odbora bi naj prišle v poštev tudi pošte Ljubljani I. Maribor I. Celje, Kranj I. Postojna in Novo mesto kljub temu, da so to ročne telegrafske centrale. Predlagajo, naj bi se dodatek za težke pogoje dela priznal tudi kurirjem pri poštah s centralno kurirsko v kurirni dobi. Pošli so tudi predlog, da bi se priznali dodatki tistim, ki imajo opravka z denarjem in da bi bilo tudi za poštne uslužbenecv rešeno to na tak način, kakor je za bančne.

T. G.

SOCIALNA POLITIKA

V pripravi je nov enoten zakon o družbenem zavarovanju državljanov

Izvedeli smo, da je v pripravi enoten zakon o družbenem zavarovanju državljanov. Tako bomo dobili en sam zakon, ki bo nadomestil doslej obstoječo množico predpisov, odlokov in uredb, ki so nastajale z razvojem našega zavarovanja. Ta zakon bo vso skrb za zavarovanje državljanov urejal z enotnimi merili in s stališča celote ter tako odpravil nekatera obstoječa nesoglasja in protislovja v doslej obstoječih predpisih. Novi zakon bo torej vseboval vsa določila, ki se tičejo zdravstvene, invalidske, pokojninske zaščite, materialne oskrbe otrok in pomoči nepreskrbljenim državljanom, jamstva minimalnih zaslužkov delovnim kolektivom.

V čem je pomen takega zakona? Predvsem je potrebno, da sama zakonodaja da jasno osnovo novim družbenim samoupravnim organom socialnega zavarovanja. Vsekakor se bi novi organi težko znašli iz doslej obstoječe množice uredb in odlokov. Če pa bo stvar normirana z enotnim zakonom, bo to vsekakor odgovarjalo načinu poslovanja družbenih organov.

Novi zakon pa ima po svojih določilih predvsem nalogo, da družbeno zavarovanje državljanov vskladi z obstoječimi družbeno ekonomskimi odnosi pri nas. V ta namen pa bo treba z novim zakonom urediti predvsem sledeče stvari:

Neposredni zavarovanji naj sami ugotavljajo pravico vsakega posameznika na razne oblike zavarovanja, seveda na temelju jasno in določeno postavljenih norm.

Vse oblike socialnega zavarovanja je treba vskladiti s splošnimi ekonomskimi možnostmi države.

Ugodnosti, ki jih nudi socialno zavarovanje je treba zaščititi pred javni izkoriščanja in same opravice na uživanje ugodnosti, gospodarska podjetja, v katerih so zaposleni in organe zavarovanja je treba vzpodbuditi na to, da bodo pazili, da se varčuje s sredstvi in da se z razpoložljivimi sredstvi prav gospodari.

O posameznih vprašanjih, ki jih bo vzela v pretes razprava o novem zakonu, bomo še poročali.

OTROŠKE DODATKE BODO PRIZNAVALI ZAVODI ZA SOCIALNO ZAVAROVANJE

Dvoje važnih odredb Sveta za ljudsko zdravstvo in socialno politiko

Svet za ljudsko zdravstvo in socialno politiko vlade FLRJ je izdal pred kratkim dvoje važnih odredb, ki bodo napravile konec nepravilnostim pri priznavanju in izplačevanju otroških dodatkov.

Po prvi odredbi se pri okrajnih in mestnih zavodih za socialno zavarovanje imenujejo posebne komisije za kontrolo odločb o otroških dodatkih, ki so jih izdala podjetja ustanove in uradi. V te komisije bodo prišli po en strokovni uslužbenec okrajnega zavoda za socialno zavarovanje, zastopnik okrajne (mestne) finančne organe in zastopnik okrajnega sindikalnega sveta. Te komisije bodo pregledale vse odločbe o otroških dodatkih in razveljavile vse tiste odločbe, ki niso v skladu z obstoječimi predpisi.

RAZMIŠLJANJA O NEPLAČANEM NADURNEM DELU V PODJETJU

Zaščita delavcev ali poseganje v pravice delovnih kolektivov

Ali je res vedno najbolj pravilno povsod odklanjati nadurno delo?

Zadnje čase po Republiških odborih sindikatov precej razpravljajo o nadurnem delu v nekaterih podjetjih.

Sedaj, ko Narodna banka ne izplačuje več polnih plač tistim podjetjem, ki niso dosegla plačnega fonda in ko morajo podjetja vrniti znesek, ki so jih dobili v prejšnjih mesecih za plače iznad dejanskega doseženega plačnega sklada, so v nekaterih podjetjih delavski sveti in delavci sklenili, da bodo delali čez normalni delovni čas, da stvari popravijo. Delavci pa so se odpovedali 50%, ki jim po uredbi pripadajo za nadurno delo. Tak položaj je predvsem v nekaterih podjetjih kovinske, usnjarke in tekstilne industrije.

Republiški odbori sindikatov so zavzeli odločno odločilo stališče, češ da je taka odločitev delavskih svetov nezakonita in da bi bilo treba predvsem zaposliti nove delavce. Pogledimo si to stvar pobliže!

Delovni kolektivi so ostali pred vprašanjem, ali naj delajo normalno po 8 ur na dan in dobijo zaradi tega, ker v prejšnjih mesecih niso dosegli plačnega fonda, minimalne plače, ali pa delajo nadure brez povračila 50% dodatka za nadurno delo in dobi jo ob koncu meseca polne plače. V mnogih podjetjih so se po treznem preudarku odločili za drugo. S tem bodo popravili samo do sedaj napravljene gospodarske napake.

Kakšno naj bo ob tem stališče sindikatov? Delavce je treba zaščititi. Če si proti nam urnem delu, delavce ne bo dobil vse plače,

Po drugi odločbi pa bodo odslej otroške dodatke in dodatke za opremo novorojenčkov priznavali okrajni (mestni) zavodi za socialno zavarovanje.

Podjetja ustanove in uradi morajo vsako zahtevo za priznanje otroškega dodatka poslati v enem mesecu zavodu za socialno zavarovanje. Prav tako pa morajo obvestiti zavod o vsaki spremembi pri upravičencu. Okrajni zavodi bodo uredili kartoteko vseh upravičencev do otroškega dodatka in jo tekoče vodili.

Če pa si za to, pa ne bo dobil 50% dodatka. Toda v tem ni bistvo vprašanja. Gre za to, da se poiščejo vzroki, ki so privedli do tega in te vzroke je treba pojasniti delovnemu kolektivu. Ali je prejel komercialna slaba dela in sedaj delavce prepričujejo, da popravljajo njihove grehe? Ali pa so praj vsi skupaj slabo gospodarili in mislili, da »bo že država dala polne plače«? Morda je tudi akumulacija previsoka? Morda proizvodnja ni do kraja organizirana itd. Vse to so stvari, ki jih mora biti delavski svet, ki odloča, da se celozgod, da o tem niti delavski svet, niti upravni odbor nista odločala, kot je bilo to v tovarni »Franc Leskoše« v Mariboru. Takrat je povsem pravilno stališče, da se ne dovoli nadurnega dela.

Prav o teh pojavih bi bilo treba stvari razčistiti, ker se le prerado zgodi, da mora delovni kolektiv popravljati grehe drugih. S tem bodo sindikalni odborniki mnogo bolj zaščitili delavce, kot pa da se postavijo na kategorično stališče: smo proti nadurnam in zahtevamo da se izplačujejo dodatki za nadurno delo. In končno ima delovni kolektiv tudi pravico, da sam odloča o teh stvareh.

Res bi ponekod lahko stvari rešili drugače, vzeli nove delavce, uvedli delo na dve tri izmene, res je na tudi, da o teh stvareh odločajo kolektivni sami. Naloga sindikalnih odbornikov pa je, da pojasnijo zakaj je prišlo do tega in bodo delavci potem že sami

po svojem preudarku odločili tako, kot bo njim najbolj prav. Razume pa se, da bodo sindikalni odborniki vedno proti temu, da bi delali po 12 pa tudi po 16 ur kar vsak dan kot ponekod delajo. To pa je izven razpravljanja.

IZ PODJETJA »LES« V LJUBLJANI

Zdrav človek je bil tri mesece na zdravljenju

Sindikalni odborniki takih stvari ne bi smeli dopustiti

Kako nekateri izkoriščajo socialno zavarovanje in kako se da po protekciji priti v letovišče na stroške socialnega zavarovanja, naj pove tale primer:

Ni še dolgo tega, ko se je zglasila neka tovarišica iz podjetja »Les« v Ljubljani na Republiškem odboru svojega strokovnega sindikata in se pritoževala, češ da delovni kolektiv ni predvidel v svojem tarifnem pravilniku delovnega mesta za njo. Povedala pa je tudi, da je bila sedaj tri mesece v zdravljenju na stroške socialnega zavarovanja, kamor so jo poslali iz podjetja zaradi tega, ker za njo niso našli primerne mesta.

Če je to res, potem je pa čudno, kako se je mogla ta tovarišica tri mesece »zdraviti« na stroške socialnega zavarovanja? Vse graje je vreden postopek tistih odgovornih tovarišev v podjetju »Les«, ki so s svojo intervencijo — drugače si teh stvari ne moremo razlagati — dosegli, da je šel zdrav človek na zdravljenje samo zato, ker za njega niso imeli delovnega mesta. Kaj pravijo k temu sindikalni odborniki tega kolektiva? So vedeli za to?

B. S.

Več dobre volje in širokogrudnosti, več medsebojnega spoštovanja

Razmišljanja ob pismu tovariša M. K. iz Maribora, ki se je sprl s svojim sosedom

Pred nedavnim je pisal predsedniku Republiškega sveta ZS za Slovenijo tovariš M. K. železniški delavec iz Maribora in ga prosil naj mu pomaga urediti nezdružene odnose, ki vladajo med njegovo družino in nekimi sosedom v hiši, kjer stanuje. Ob tem pismu kaže napisati nekaj splošnih misli, morda bodo koristile tudi drugim ne le tovarišu M. K. V kolikor tovariš M. K. ne bo mogel urediti tako, potem mu seveda ostane samo še zasebno pravna pot, kjer je na drug način, če je tovariš razgovor in nasvet neuspešen nemogoče stvari pametno urediti.

Tovariš M. K. in njegova žena, ki imata tri otroke, sta prišla v osebne spore z nekimi stanovcem v hiši. Prepričana sta, da jima ta stanovalec iz hudobije dela težave in intrigira proti njima. Baje je zlonamerno obdajal družino tovariša M. K. da dela nočne nemire in jo prijavil, čeprav je nemir povzročil nek drug stanovalec. Prav tako je baje v podjetju tako očitno ženo tovariša M. K. da je bila odpuščena. Tovariš M. K. navaja še vrsto stvari, ki govorijo o zlonamernem in moralno nedostojnem splet-karjenju sosedov in to zaradi kolega medsebojnega sovražstva, ki ga M. K. -jeva družina ni z ničemer povzročila, niti kakor koli dala povoda zanj, kot piše M. K.

Tovariš M. K. v svojem pismu opozarja tudi na dvomljivo politično preteklost sosedov, s katerim je sprt in namiguje tudi na to, da je danes nerazpoložen napram naši družbeni ureditvi.

Pustimo ob strani ta dani slučaj tovariša M. K., ker ga na podlagi enega samega pisma tudi ni mogoče dokončno oceniti, in se pomenimo samo o nekaterih mislih, ki se porode človeku, ko prebira tako pisano. Seveda, najlepše je plemenit, solidarni delavski sožitje med ljudmi, zlasti med delovnimi ljudmi, ki skupaj žive ali delajo. Toda je še tako, da se vsakega izmed nas, enega več, drugega manj, drži še nekaj starih navad, ki se seveda izražajo potem tudi v medsebojnih odnosih. Take navade so sebičnost, nevoščljivost, zlonamerno obrekovanje in prenašanje govorice z namenom škodovati ugledu nekoga, medsebojna nestrpnost, osebna bahavost, namerno povečevanje napak drugih in podobno. Teh stvari smo se nalezili od malomeščanov, porajajo pa se tudi pri ljudeh, ki se jih je prijel birokratski plesen. Značilno je, da nekaj takega počne navadno osebno zelo plešni, na čem in s katerimi kulturami zelo bori ljudi, ki pa sebe zelo visoko cenijo, vse ostale pa podcenjujejo. Zato taki ljudje povzročijo svoje vrline do »devetih nebes«, pri drugih ljudeh pa napihujejo napake in slabosti in to pri do pripovedujejo vsem naokoli, kdor jih le hoče poslušati.

Kdor nekaj takega dela razkriva kot smo že rekli svojo veliko moralno reševino in pri vsaki stvari bo sam utonil v blatu, da pripripravlja za druge. Treba pa je vendar nekaj razlikovati. So ljudje, ki to počno pod zavestno. Takim ljudem se da na lep tovariški način pomagati, da se znebe takih grdih navad. Najbolj pametno je, da se ljudje, ki so zaslužili, da imajo nekdo med njimi take napake, lepo pogovore z njim in mu pokažejo, da vse more na nikogar izvesti, same, da so tovariš M. K. se ni poskušal s svojim »skreganim« sosedom tako pametno, po »moško«, kot pravimo, pogovoriti, naj to napravi.

So pa ljudje, ki to počno zavestno in s preračunanim namenom nekoga očitati, vze-li mu dobro ime in podobno, računajoč pri tem na osebne koristi. Tako nekateri skušajo priti do »položajev«, do »boljših« služb, do deklet, do imetja, sploh do vsega, od česa bi imeli lahko koristi. Recimo, vsak sam vase zaljubljen birokrat predvsem govori »kako ni sposobnih ljudi«, »kako se dandanes ne more na nikogar zanesiti, same, da so to, da poveličajo svojo družbeno ceno, kako brez njega stvari sploh ne bodo šle naprej. Povsem enake osebne težnje skrivajo v sebi klerikalni ostanki, ki govorijo, da ni »svobode pri nas«, da »se vera preganja«, da gre sploh vse po zlu, odkar delavci gospodarijo, samo zato, da bi preprečili lahkoverne, da ne gre nič narobe brez klerikalcev. Enako je z rumiki birokrati. Čim so videli, da ne bodo mogli komandirati pri nas in si zagotoviti materialnih koristi, so prekleli vse, kar smo napravili in nas obsodili, da smo izdali socializem.

Proti ljudem, ki pa iz takih vzrokov kaže odnose med ljudmi, je treba pa tudi nastopiti. Kratkotrajno, treba jim vstopiti na prste. O njih si je treba javno pogovoriti na sestankih in zborovanjih in tudi preko tiska, tako da se jih znajo ljudje varovati in da ne nasledajo njihovih, sicer na videz sladkih, toda moralno pokvarjenih, intrigam. Ljudje naj spoznajo grobčije, ki jih taki počno in tudi njihove namene.

Fr. Slana: Drejše joče — kaj ga je neki razžalilo?

Res je, da se človek nehoje vpraša, kadar mu nekdo napravi krivico, zlasti kadar gre za večje krivice, ali mu je ni morda nekdo napravil za to, da bi kalil poštene odnose med ljudmi, zato morda, da bi zagrelni delovnega človeka. To je prirodna razredna

budnost. Ona je tudi dragoceno orožje delavskega razreda v boju proti njegovim potuhnenim nasprotnikom. Saj je delo ljudi tudi nemogoče drugače vrednotiti kot po družbeni vrednosti tega kar počno.

Seveda pa se pri tem ne kaže prenašati in bi bilo krivično vsako majhno napako ali nepravilnost, ki jo pri nekem opazimo, takoj morda tudi govoriti v glavo, tako oceniti. Prav pri ocenjevanju napak v medsebojnih odnosih med ljudmi, je treba pokazati visoko in človekoljubno moralno in širokogrudnost. Marsikaj nekoga, ki je napravil napako, najgloblje prizadeva in mu razkrije njegove slabosti, prav človeški, plemeniti in širokogrudni način, s katerim ga prizadeje opozoriti na napako. Ne smemo nikdar pozabiti, da besede le mijejo, vzgledi pa vlečejo.

Zato tudi ne kaže prav vsak osebnih spor nasilno vleči na to kopito in ga politično razlagati. Je namreč precej ljudi, ki so sicer z vsem srcem za socializem in zanj tudi pošteno delajo, pa vendar nekomu napravijo kakšno krivico, da jo je težko pozabiti. Seveda zaradi tega ne kaže proglasiti za sovražnika socializma, ampak ga je treba na napako opozoriti in, če je povzročil občutne posledice, tudi kaznovati. Tu gre predvsem za boj proti podedovanim slabim družbenim navadam in napakam povzročenim iz neznanja in podobno.

Tovariš M. K. recimo skuša svojega sosedo pokazati kot našega političnega nasprotnika in je tudi začel zbirati tozadevne podatke, ki pa so bolj tistega kova »slisala sem, ko so govorile«. Nastane vprašanje, ali je res možno, da bo nekdo svoje politično nerazpoloženje kazal le v tem, da se bo kregal z nekim sosedom? Ali se nekaj takega tudi ne pokaže drugače? Če torej ni drugih vzrokov za sum, ki ga vsiljuje tovariš M. K., kot ta, da je sosed skregan z njim, potem naj kar pusti to politično področje in naj se raje pametno pogovori s sosedom. Prav tako je malo verjetno, da bi ženo tovar. M. K. odpustili iz tovarne samo zato, ker bi jo sosed očrnil. Zato so morali biti še drugi vzroki. Če jih ni bilo, potem bi se žena morala pritožiti in zahtevati, da se stvar dokončno razčisti. O tem tovariš M. K. nič ne misli.

In na koncu vseh koncev, ali je tovariš M. K. kaj podrobneje razmisli o odnosih njegove družine do sosedov? Morda pa je tudi tu kak povod za nezdružene odnose! On sicer piše, da ni, toda vendar ...? O vsem tem je treba torej razmisli, kadar urejamo naše odnose med seboj.

Končno pa naj povem še to! Tovariš M. K. lahko za devet tujih zaslug, ki jih je dosegel, postopek zoper sosedo, če so njegovi prestopki res taki, kot jih opisuje in če jih na noben način ne more urediti.

VPRASANJE, KI SE ČAKA REŠITVE

Tudi v zavarovalstvu bo treba misliti na decentralizacijo in samoupravo

Ni še dolgo tega, ko je Republiški odbor sindikata državnih ustanov razpravljaval o položaju v Državnem zavarovalnem zavodu. Ta ustanova je med državnimi ustanovami morda zadnja, ki je še ostala pri starem načinu upravljanja. Vse kaže, da tudi danes se ni prav resne volje, da bi upravljanje temeljito reorganizirali in ga približali samim zavarovalcem.

Še pred nedavnim je bilo poslovanje DOZ tako urejeno, da so morali v ljubljanski direkciji za vsako, tudi malenkostno nabavo pisarniškega materiala vprašati generalno direkcijo v Beogradu. Ko so hoteli pred enim mesecem postaviti reklamno desko na Odredovem stadionu, so morali za to posebej prositi Beograd. Tudi personalna služba je bila centralistično urejena. Pritožbena pot pa je bila dolga, od poslovalnice preko glavne na generalno direkcijo, potem se je lahko zavarovane obrnil na sodišče.

Glavna direkcija v Sloveniji je že pred dobrim polletjem letom sestavila predlog za decentralizacijo Državnega zavarovalnega zavoda. Toda takrat morda stvar še ni bila zrela za temeljitejšo razpravo. No, stvari se že v

mногоčem popravljajo. Tako je generalna direkcija že odstopila nekaj fondov glavnim direkcijam. Te pa so nekatere posle že tudi predale okrajnim poslovalnicam. Okrajne poslovalnice lahko sedaj same sklepajo zavarovalne pogodbe in odločajo o izplačilu odškodnine.

Julija je bila seja direktorjev glavnih direkcij v Beogradu, kjer so razpravljali o decentralizaciji poslovanja Državnega zavarovalnega zavoda. Po tem predlogu naj bi Državni zavarovalni zavod temeljil na načelih demokratičnega centralizma. V Beogradu naj bi se ustanovil svet, ki bi bil študijsko-direktivno-kontrolni organ. Direkcije po republikah naj bi bile čim bolj avtonomne in bi naj svoje posle čim bolj predale podružnicam. V zapisniku te seje pa je postavljena točna zgradba organizacije zavarovalne službe, čeprav o njej niso razpravljali, po kateri bi imeli v Beogradu ožje vodstvo. Direkcije plana in organizacije, premoženjskega zavarovanja, osebnega zavarovanja, transportnega zavarovanja, računovodstva in sekretariata.

Na predavanju, ki ga je imel pomočnik generalnega direktorja v Ljub-

Utemeljili so napačno in nezakonito, sklepali bržda krivično

(Nadaljevanje s 1. strani)

napake, s čimer pa izvirno besedilo smiselno ni nič spremenjeno.)

Nekaj takega je lahko stuhal in zapisal popoln in brezdušen birokrat. Seveda so taka pojmovanja zelo daleč od pojmovanj in gledanj naše Partije in delavskega razreda sploh. Vse državne službe so dostopne vsem državljanom, ki imajo državljanske pravice, ki se ravna po obliki državnih zakonih in ki imajo za izvrševanje posameznih služb potrebno strokovno znanje. To se pravi, da pri nas ni nobena služba »rezervirana« za člane Partije, da se v nobenem primeru ne postavlja kot pogoj članstvo v Partiji. Zato pa je tudi vsakega uslužbenca treba ocenjevati le po tem, kako izpolnjuje temeljne pogoje, ki jih mora izpolnjevati, kako vsi svojo službeno dolžnost, ima li moralne odlike, ki jih mora imeti vsak državljan in ali strokovno obvlada zaupano mu delo. Vse to seveda istočasno zahteva od vsakega uslužbenca, da je

do neke mere politično razgledan in da čuti v sebi pripadnost naši delavski demokraciji. Kdor sploh nima takih lastnosti, nujno dela v svoji službi občutne upravne prestopke in prekrške, da ne rečem celo težjih kaznivih dejanj. In če pride do takih stvari, je seveda opravičljivo, če se ga potem, ko se mu je na vse načine skušalo pomagati, pošlje na drugo delo.

O vseh teh stvareh ni govora v utemeljitvi okrajne arbitraže in zato je utemeljitev prazna. Govora pa je, da je izključitev iz Partije, izvršena zaradi partijskega prestopka, vzrok za službeno odpoved. Partijski prestopki tov. V. je izrazil prestopki zoper pripadnost Partiji, ki po nobenem državnem zakonu ni kazniv in ne more povzročiti službene odpovedi. Naj člani okrajne arbitraže za urejanje sporov, nastalih zaradi odpovedi delovnega razmerja v Sežani, najdejo v naši pozitivni zakonodaji ali pa v obliki moralnih načelih naše Partije potrdilo za svojo birokratsko utemeljitev! Ne bodo ga našli! To se pravi, da se v uradni dokumentu napisal nekaj nezakonitega, nekaj, kar je vse graje vredno. To se pravi, če za njihovo stališče ni bilo drugih zakonitih vzrokov, potem so napravili tov. M. V. krivico, ki zahteva, da se jo popravi. In ne samo to. V uradnem dokumentu so postavili načelo, ki je nasprotno našim družbenim načelom in so s tem škodovali ugledu ustanove, v katere imenu so odločili.

SLOVESNO ODKRITJE SPOMENIKA ILEGALCU V LJUBLJANI

Veliko je bilo vaše delo in hvaležni smo vam zanj

Še naša pozna pokolenja se bodo ustavljala pred tem spomenikom in se spominjala na slavne dni osvobodilnega boja našega naroda, ki je majhen po številu, a velik po dejanjih

Ko bodo nekoč še čez leta, hodili po Kidričevi ulici v Ljubljani, se bodo ustavljali ob lepem spomeniku, postavljenem na skromnem, toda lepem kraju — ob spominu na slavne dni osvobodilnega boja borbene Ljubljane. Spomnili se bodo ilegalcev, junakov uporne Ljubljane, ki ni klonila pred nobenim nasiljem, ampak je postala žarišče, plamenica upora, boja za svobodo domovine in delovnih ljudi. Spomenik ilegalcu je spomenik zvestobi do domovine in pravice delovnega ljudstva. Ta skromen spomenik, ki so ga pred nekaj dnevi odkrili ljubljanci, bo torej vedno ostal živa priča o rodu, ki prebiva tod, o rodu, ki si je sam izvojeval pravico, da je sam svoj gospodar in ki si je pravice ne bo nikdar pustil ozeti.

In še to, ali res menijo člani okrajne arbitraže v Sežani, da vsi tisti, »ki ne nosijo imena člana Partije, škodujejo razvoju socializma v naši državi?« Nekaj takega lahko res misli samo sam vase zaljubljen birokrat, ki ne ve, da so delovni ljudje vendar tisti, ki z vsem svojim bitjem teže za socializmom in zanj delajo z vsemi svojimi močmi. Kdor ne ve za to prirodno razredno hotenje delovnih ljudi, ta pač ne more o njih ničesar soditi! Res je, da je še mnogo delovnih ljudi slabo zavednih, da se marsičesa, kar je njim v prid, ne razumejo, zato pa jim je potrebna njihova Partija, ki z njimi živi, doživlja vsa njihova razredna prizadevanja in jim pomaga najti najuspešnejši načinov in poti, da uresničijo svoje razredno hotenje. In v Partiji se zbira tisti delovni ljudje, ki imajo dovolj razrednih in moralnih sil, da s posebnimi napori in prizadevanji pomagajo svojim delavskim drugom voditi uspešen razredni boj.

Seveda tov. V. ne more biti ponosna na svoj partijski prestopki, niti na to, da je razvalna tako, kot ni dostojno člana Partije. Partija jo je za to kaznovala s tem, da ne more več nositi imena člana te razredne borbene organizacije. To ni majhna kazen za delavsko zavednega človeka! Marsikaj bo morala tov. V. napraviti koristnega in naprednega, predvsem pa se znebiti mračnjakega vpliva nazadnjaških ljudi, če si bo hotela povrniti zaupanje Partije. In v kolikor je v njej delavskega ponosa, toliko bo za tem težila. Vsi člani Partije v njeni okolici pa ji morajo pri tem pomagati.

Seveda vse to pa z odpovedjo službe, če jo je vestno izvrševala, nima nič opraviti. Za to je treba primer tovarišice V. ponovno pretrpeti in odločiti tako, kot je skladno s svetlimi človekoljubnimi načeli naše Partije, ki z vsemi svojimi silami dela za dobrobit delovnega človeka in socialno pravičnost ter v skladu z našo obstoječo socialno zakonodajo, ki kliče za tem, da je treba tov. V. pred odpustom zaščititi, če za to ni drugih razen navedenih vzrokov. Okrajna arbitraža pa je dolžna v imenu zakonitosti in moralne poštenosti svojo »utemeljitev« preklicati! ra

KULTURNI ZAPISKI

OB OBLETNICI SMRTI VELIKEGA KNJŽEVNIKA BERNARDA SHAWA

„SOCIALIZEM ME JE NAREDIL TAKSNEGA, KAKRSEN SEM“

Sodobno angleško književnost polpretekle dobe predstavljajo predvsem trije svetovno znani pisatelji, ki so sedaj vsi pokojni. John Galsworthy, Herbert George Wells in George Bernard Shaw. Kot zadnji med njimi je pred doem leti na drugi dan novembra umrl Bernard Shaw, najboljši kritik in najboljši realisti med njimi.

Za Shawa je bila dramatika skoraj izključno literarno področje, še prao posebno pa se je bavil s komediografijo. Bil je neposredni nadaljevalec in belik zagovornik najbolj revolucionarnega dramatika druge polovice devetnajstega stoletja, Norvežana Henrika Ibsena. Kakor je Ibsen postavil na oder človeka, ki se upira pladajočemu družbenemu redu, svoje dobe, tako je Bernard Shaw to njegovo delo bistveno izpopolnil in tudi prekosil s svojo satiro tako, da so ga po pravici imenovali »smejočega se Ibsena«.

Shaw je črpal svojo snov iz resničnega sveta, iz resničnega življenja človeka, ki živi in se udeležuje v človeški družbi. Pisal je o njegovih družbenih odnosih, o njegovih težnjah in težavah.

Bernard Shaw je naperil svojo satiro proti osemu, s čimer človek samega sebe slepi in vara, proti osemu, s čimer ga zavaja družba. Smešil in grajal družbe in posameznika pred sodno, ki opirajo človekovo zdravo razsodnost, smešil je družbene naprave in ustanove, smemal je maske z »veličastnega« obličja moralnih in socialnih buržoaznih vrednot. Na vseh možnih področjih je razbijal stare oblike življenja, ki se postavljajo na pot človeškemu napredku in pravičnejšemu družbenemu redu. Svoje napade je usredotočil na temelje kapitalističnega

družbenega reda, ker je veropal, da mora človeštvo slednjic sprejeti socializem ali pa bo propadel zahodni svet, kot je nekoč dejal. O samem sebi je pravil, da ga je šele Marx napravil za človeka.

»Socializem me je naredil takšnega, kakor sem. Brez njega bi bil ostal isto, kar je toliko mojih tovarišev literatov. Le poglejte jih vse te naše angleške književnike in razumeli boste, zakaj sem tako ponosen, da sem socialist.«

In vendar, kolikor je bila njegova duša irska in protestantska, tako je bil njegov socializem — angleški. Shaw je bil med ustanovitelji takimenonane Fabijanskega društva, ki je tvorilo kasneje jedro izobražencev v angleškem delavskem gibanju. Fabijanci pa niso hoteli pripoznati Marxove ideje razrednega revolucionarnega boja, ampak so zagovarjali taktiko mirnega približevanja naprednim socialnim ciljem. Bernard Shaw je kljub vsej ostrini svoje napredne miselnosti ostal svoj živ dan tipični fabijanec. V vseh njegovih delih je prihajal do izraza fabijanski socializem. On ni grajal neposredno angleškega podjetnika, pač pa bolj kapitalistično civilizacijo. Odklanjal je mišljenje, da je treba videti o delavskem razredu nosilca »civilizacije«. Shaw je bil in ostal največji satirik kapitalistične civilizacije, ne pa toliko kapitalistične družbe in kapitalističnega družbenega reda.

In vendar je bila v sodobni svetovni knjižni kritična sila njegove umetniške besede skoro edinstvena: Shaw ni bistveno prestopil okpira književnosti, toda kot strasten satirik je odkrival grobčije, laži in ničevosti angleškega in sploh evropske buržoazne družbe.

V svojih zgodnjih romanu: »Poklic

Cashela Byronic in »Amaterski socialisti« ter o svojih socialno kritičnih gledaliških komedijah: »Hiše gospoda Sartoriusa« (pri nas poznamo to delo pod naslovom: »Kako obogatiti«) ter o delu »Obrt gospe Warrenove« je Shaw popolnoma razgalil angleškega meščana. Podobni udarci o obraz angleškega meščanu so bila tudi gledališka dela: »Junaki Candida«, »Nikdar ne moreš reči«, »Mož usode«, dočim v »Igrah za puritanca« — »Hudičev učence«, »Cezar in Kleopatra«, »Spreobrnjenje kapitana Brassbounda« s svojimi odlično naslikanimi liki iz shawonske galerije tipov in usod svojoestno moralno ozgaja. Te igre so dosegle svoj pisec s »človekom in nadčlovekom«.

Kakor se je Shaw o svojih premožnih socialnih satirah (poleg omenjenih so znane še: »Drugi otok Johna Bulla«,

»Zdravnik na razpoljute«, »Major Barbara«, »Možitev in žentilev«, »Pigmalion«, »Androceus in len«) bojeval z globoko kapitalistične družbe, s človeškim nagnenjem do romantičnosti, z družbenimi slabostmi in lažmi, tako se je o svojih utopističnih delih (»Najaz Metuzalemu«) polotil moralne naloge, da postavi pred sodobno družbo zrcalo bodočnosti in jo prisili k izpopolnjevanju in izboljšanju.

Bernard Shaw je pred dvema leti zapustil človeštvo, kateremu je veliko daroval. S svojo neomajno vero o človeka je bil in bo trajen vzgled in človeštvo bo ostalo še dolgo njegov dolžnik. Glas, ki je govoril iz njegovih del, glas napredka človeške družbe, glas, ki je obsojal kapitalistično družbeno ureditev in napovedoval boljše in srečnejše življenje o pravično urejeni človeški družbi, bo vedno živel.

PRVI KORAKI »SVOBODE« V LAŠKEM

Skrbneje bo treba pomisliti na načela „Svobod“

Od avgusta sem, od kar so v Laškem ustanovili »Svobodo« štiri članstva narasla. Sedaj je v društvu članov 145 članov. Največ delavcev, ki so člani, je iz tekstilne tovarne »Volna«. Sindikalno kulturno umetniško društvo »Franc Peternelj«, ki je imelo 70 članov, je v celoti pristopilo v novoustanovljeno društvo »Svoboda«. Je postalo osrednjim pristopno društvo, ni pa še vseh prejel, tako da bo število članstva prav gotovo še poraslo.

Nekatere sekcije »Svobode« se pripravljajo svoje prve nastope. Dramska sekcija pripravila kar tri igre. Ljudska univerza pri pravljah teče tujih jezikov in vrsto zani mitiv predavanj, mladinska šahovska sekcija pa se bo v kratkem predstavila s turnirjem »Svoboda« bo v počastitev VI. kongresa naše Partije priredila kulturni teden z vrsto dramskih, pevskih, godbenih in drugih točk.

Odbor »Svobode« in odbor Telovadnega društva sta se po dolgotrajnem razpravljanju sporazumela o skupni uporabi Fizikulturega doma. Telovadno društvo Laško bo prepusilo »Svobodi« v uporabo oder, ki ga bo le-ta opremila s potrebno opremo. Dramska sekcija »Svobode« bo imela na oder le glavne vaje, vsak dan pa se bodo vadili v sindi-

kalni dvorani delovnega kolektiva »Volna«. »Svoboda« v Laškem je s svojim začetnim delom prebila led in zbrala okrog sebe precej naprednih delavcev. Vendar bi hoteli opozoriti na nekatere slabosti. Na pristopnih izjavah je zapisano, naj se vsak član izjavi, če bo podpiral ali aktivni član društva. Čeprav sta dosedaj samo dva stara delavca hotela biti podporni člana, vendar bi lahko takšna vprašanja precejšnje število članstva odvrnila od ustvarjalnega dela, kar je predvsem namen »Svobode«. V »Svobodi« naj ne bi ločili članov na aktivne in podporne. Program »Svobode« je tako širok, da lahko najde v njem prav vsak svoje točiše dela. Svoboda so borbene organizacije. Po mojem mišljenju ne bi kazalo, da bi Svoboda posinovila prav vse društveno delo. Nekaj takega pa je čuti v težnjah laških svobodšev. Razen sekcij prosvetno-izobraževalnega značaja, kot so dramska, recita-

torska, pevška in godbena ter ljudska univerza nameravajo v Laškem iz obstoječih sportnikov, ki se javno udeležujejo, ustanoviti še nogometno in kegljaško sekcijo. To pa ni najbolj prav. Vsekakor taki sportniki bodo sodili v Telovadno društvo, kakor pa v »Svobodo«, predvsem pa drži, da ni noben korak naprej, če jih iz enega društva prenesemo v drugo.

V Laškem se precej trudijo, da bi pridobili čimveč članov »Svobode«. Toda, ne vem, če so imeli srečo z načinom, za katerega so se odločili za pridobivanje novih članov. Na zadnjih sedanjih sestankih odbora »Svobode« so nekateri tovariši predlagali tole: Po zemi bodo prirejali čajanke, toda samo za člane »Svobode«. Na te čajanke ne bi imeli dostopa drugi ljudje. Ali se bodo na ta način zapirli in odtegnili od drugih delavcev? Predvsem pa bo to kaj nevalneza »reklama« za svetlo društvo. Tudi ne vem, če je čajanka res najbolj ugoden način pridobivanja članov za revolucionarno društvo, kakor morajo biti »Svobode«. Zlasti, če bi to bil edin način.

Se besedo o takimenovanem kulturnem monopolu. Na odborovi seji so nekateri tovariši takele govorili: »Nujno je, da vsi, ki karkoli hočejo privediti, to predhodno prijavijo pri »Svobodi«, da bi s tem onemogočili predvajanje časa neprimernih iger in slabih predstav.«

Take zahteve nas spominjajo na »kulturni monopol«, ki naj se ga »Svoboda« izogni, če nečjo delovati na birokratski način. Lahko se zgodi, da bi tako »Svoboda« scenzurirala programe drugih društev, na svoje delo pa bi pozabila. S svojim vzgledom naj »Svoboda« pokaže, kakšen bodi delavski program.

Ne mislim podrobneje grajati programa dramske sekcije vendar pa se mi zdi, da je imela ta vsaj pri izbiri dela dokaj eno srečno oko. Namesto da bi se lotila kakšnega, čeprav težjega, naprednega, revolucionarnega dramskega dela, kakor so na primer drame Ivana Cankarja, ki naj bi pokazale delavcem bogastvo slovenske drame, je izbrala opereto. In to še celo tako opereto, ki je zaradi pomoči kakšnega nekega močnega močnega prikazati v celoti, temveč le v odlomkih, ki jih bodo po svojih zmognostih uprizorili. S takšnim dramskim programom se je odbor preveč prilagodil okusu nekaterih ljudi, ki si želijo le lažjih del, težja pa odklanjajo.

Upam, da bodo člani laške »Svobode« razumeli. Hotel sem drustvo urediti na stvari, ki se mi zdijo da bi društvu, pred škodovale, kakor pa koristile. Če me bodo razumeli, bom zelo zadovoljen.

Dore

Delavsko vstalo v Asturiji so fašisti v krvi zadušili

Osemnajst let je minilo od velikih revolucionarnih dogodkov v Asturiji — najbolj revolucionarnem središču v Španiji. — Leta 1934 so hrabri asturski rudarji prišli za orožje in vzpostavili oblast delavcev in kmetov

Cetrtega oktobra 1934 leta je združena španska reakcija pod vodstvom Hilja Roblesa dobila tri mesta v Lerusovi vladi. Tako so si pridobili združeni fašistični krogi buržoazije, veleposestnikov in katoliške cerkve nekaj ministrstev, ki so jih izrabili za boj proti delavcem. Zaradi tega so delavci po vsej Španiji stopili v splošno stavko. Policija je začela zapirati delavske voditelje in preganjati stavkajoče. V mnogih delavskih središčih je prišlo do bojev. Že petega oktobra so prenehali delati skoraj vsi delavci severne Španije, šestega oktobra pa se je stavka prenesla tudi na jug.

Središče bojev je bilo v Asturiji. Tam so rudarji odgovorili na napade policije z orožjem in začeli ustanavljati novo delavsko oblast. V začetku so se zelo uspešno bojevali proti enotam vlade, tujski legiji in marokanskim enotam in zavzeli Ovideo, srce revolucionarne Asturije. V tem mestu so zaplenili 6000 pušk, precej mitraljezov in ostalega

orožja, s katerim so oborožili svojo delavsko vojsko. Tovarna orožja v San Sebastianu je delala za potrebe te vojske. Najtežji boji so bili v rudnikih Mieresa, kjer je kolonialnim enotam pomagalo v boju proti delavcem tudi šest letal.

V dveh dneh je vstaja vzplamela po vsej Španiji. Delavci Madrida so se bojevali v središču mesta, v Barceloni pa so se delavci in kmetje bojevali z močnimi enotami vlade. V Heroni se je pridružil delavcem pešadijski polk, toda njegov upor je bil v krvi zadušeni. Tudi v Leridi se je pridružil delavcem nekaj vojaških enot. V Biskaji je 4000 obojroženih delavcev zavzelo mesto Galata.

V Asturiji je vladnim enotam že precej trdno predla. Zato jim je vlada poslala pomoč: artilerijo, letalstvo in celo vojske ladje. 14. oktobra so vladne enote zavzele Ovideo — glavno središče delavske vojske. Več tisoč delavcev so zaprli in mnogo od njih ustrelili. Zgodovinarji pravijo, da so bili to najbolj

krvavi dnevi v zgodovini španskega delavskega gibanja.

Toda delavska vojska še ni klonila. Njeni ostanki so se zbrali v premočnem južnem delu Ovidea in nadaljevali z bojem.

15. oktobra je vlada sporočila, da je vstaja zadušena. Toda v drugem poročilu je morala priznati, da boji v Asturiji še vedno trajajo. Nekaj dneh po tem je vlada izdala novo poročilo — o pot resnično — vstaja je bila v krvi zadušena.

Kri pa ni prenehala teči. Vlada se je kravo maščevala. Samo v Asturiji so vojaki tujske legije in marokanske vojske usmrtili okrog 5000 delavcev. Po porazu delavske vojske je vlada zaprla okrog 30.000 delavcev, ki so jih sodila na goli otoki. Mnogi od njih so bili obsojeni na smrt.

Asturija pa še ni hotela mirovati. Ker so bili močje zaprti, so nadaljevali z bojem žene. 4. novembra so pridobile velike demonstracije v Ovidei, toda policija jih je razgnala.

Asturija je bila in bo središče bojev za pravice španskega proletariata. To se zaveda tudi fašistična Francova vlada. V španskih zaporih je danes na tisoče delavcev, ki smelo hodijo po potih, ki so jim pokazali njihovi predniki. Priprani so, da kri ni tekla za zastonj in verujejo v svojo zmago.

O ZLOČINCU IN NJEGOVH PRIJATELJIH

Beseda o vojnem zločincu Paveliču in italijanskem časopisu

V reviji »Epoca« je objavljen članek, ki povečuje vojne zločince Paveliča. — Papež — zaščitnik vojnih zločincev. — Paveličeve besede o nekakšnem paktu med njim in Sovjeti. — Reže zločinca na grobu nekronanega »hrvaškega kralja«

V zadnji številki italijanske ilustrirane revije »Epoca« je objavljen intervju dopisnika te revije z vojnim zločincem Ante Paveličem. Deodato Foa, dopisnik revije »Epoca« se je sestal s Paveličem v Montevideu — glavnem mestu Urugvaja. Pavelič živi tam popolnoma legalno z svojo družino.

Deodato Foa trdi, da je v Južni Ameriki ves ustaški štab in »300 Hrvatov, ki čakajo na ugoden trenutek — pripravljeni na vsako morebitnost«. Kot glavno Paveličevo misel objavlja »Epoca« trditve, da »neodvisna država Hrvatska« še vedno obstoja, ker ni bila uradno ukinjena. »Hrvatska vlada« — piše »Epoca« je ohranila svojo popolno zakonitost, čeprav so sovražne čete zasedle njeno ozemlje.

Zanimivo je priznanje, da je Pavelič takoj po končani vojni živel dalj časa v Italiji. Ko se je preselil iz Avstrije v Italijo je živel nekaj časa v Florenci, nato pa je našel zatočišče v nekem vatikanskem poslopiju. Nekaj časa je bil tudi v Castel Gandolfo, kjer ima papež svojo letno rezidenco. Tu je živel pod zaščito svojega prijatelja papeža Pija. Zanimiv je tudi odstavek, ki trdi, da je Pavelič tik pred koncem vojne ponudilo poveljstvo sovjetskih čet, da sklene z njim sporazum. Po tem sporazumu bi moral Pavelič dovoliti sovjetskim četam prosto pot do morja, za povračilo pa bi sovjetska vlada zamislila obstanek njegove države in osebnost nedotakljivo.

Intervju se konča s pripovedovanjem, da Pavelič, ne glede kje živi vsako leto na »Dan proglastitve neodvisne države Hrvatske«, pošilja rože na grob Almona Savojskega — nekronanega »hrvaškega kralja«.

To je prvič, da italijanski tisk odkrito govori o Paveličevem bivanju v Italiji. Iz članka, ki ga je objavila »Epoca« pa se da razbrati, da so v Italiji ljudje, ki jim je žal, da jih je ta vojni zločinec zapustil. Eden izmed takih ljudi je tudi dopisnik revije »Epoca« Deodato Foa.

Tako živi v Urugvaju vojni zločinec Ante Pavelič in nemoteno deluje proti novi Jugoslaviji. Državne oblasti pa ga ščitijo in nocoj vrtni nasilje nad njim, ki bi ga kaznovali za vse, kar nam je hudega storil.

NOVICE IZ EGIPTA

Nagibovo gibanje odločno zahteva, da stranke popravijo svoje programe

Nasprotja med Nagibom in vaafdisti so izglajena. — Dosedanji predsednik Nahas bo ostal le častni predsednik vaafdistov. — Smrtna kazen za upor proti zakonu o agrarni reformi. — Tudi kralja bodo sodili. — Volitve v parlament bodo v začetku drugega leta

General Nagib je izjavil predstavnikom tiska, da bodo prihodnje volitve v Egiptu februarja meseca 1953. leta. Pristavil pa je: če bodo stranke izvedle vse tiste reforme, ki jih zahteva njegovo gibanje.

General Nagib je takoj, ko je prišel na oblast zahteval, da stranke popravijo svoje programe in ponovno zaprosijo oblast za delovanje. Obenem pa je zahteval, da vse stranke očistijo svoje vrste.

Dosedaj je prošilo za delovanje že 16 egiptovskih strank. Največ težav je imel Nagib z vaafistično stranko, ki ni hotela odstaviti svojega dosedanjega predsednika Nahasa. Toda po nekaj dneh hudih sporov, je Nagib privolil v kompromis. Nahasa so izvolili

za častnega predsednika, ki pa ne bo imel nobene besede.

Precej težav ima tudi Nagib z veleposestniki, ki nečejo izročiti svoje zemlje felahom. Pred nedavnim je vrhovno sodišče obsodilo na smrt nekake veleposestnika, ki se je uprl zakonu o agrarni reformi.

Pravkar smo izvedeli, da bo vrhovno egiptovsko sodišče sodilo bivšega kralja Faruka za vse zločine, ki so jih zagrešili njegovi privrženci. Sodili ga bodo v odsotnosti.

V »svobodni domovini vseh narodov« zatirajo žide

Sovjetski birokrati so izgnali več tisoč Židov v Sibirijo. — Na Madžarskem prisilno selijo žide iz velikih mest. — Češki oblastniki so zaprli tisoče Židov, češ da so izdajali

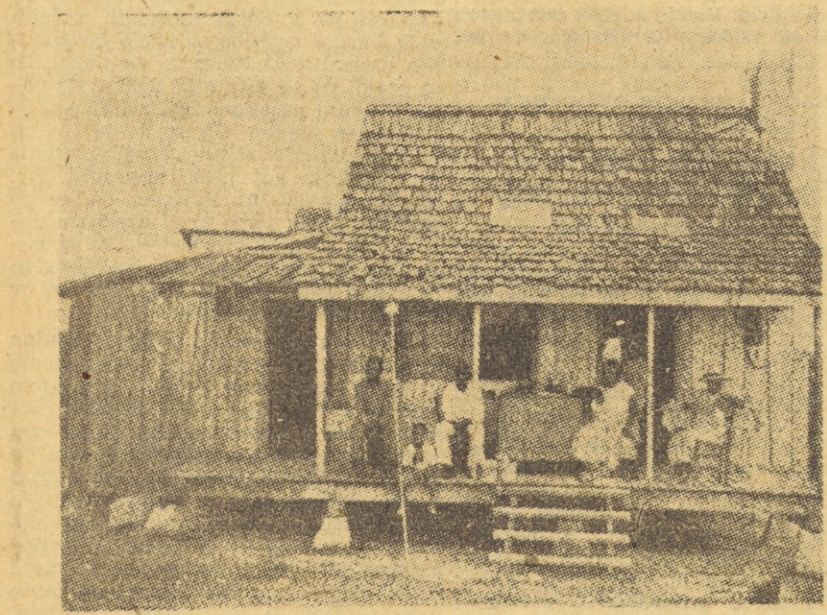
Odbor ameriških Židov je objavil podatke o protizidovskih akcijah v Sovjetski zvezi in ostalih vzhodnih državah, ki jih izvajajo državne oblasti iz teh podatkov in iz pripovedovanja beguncev, ki so zbežali iz vzhodnih držav je razvidno, da so sovjetske oblasti začele obsežno gonjo proti Židom z namenom da bi jih vrgli iz vseh javnih služb in vojske. Ter jih napravili brezpravne. V zadnjem času se v Sovjetski zvezi izgnali več tisoč Židov v Sibirijo.

Podoben je na Madžarskem. Med okrog stotisoč ljudmi, ki so jih nasilno izselili iz madžarskih mest, so bili po večini Židje. Toda nasilno izseljevanje se še vedno nadaljuje. Na Češkoslovaškem so prav tako vrgli žide iz vseh državnih služb in celo iz Komunistične partije ter jih zaprli pod obtožbo, da so izdajali. Tudi v Rumuniji so začeli zapirati židovsko prebivalstvo. Zapornike pošiljajo na prisilno delo v solne rudnike, v Akno slatino in v novo koncentracijsko taborišče v Rudi Banu.

Nemški nacisti so iz materinega naročja iztrgali malega Ivančeka in ga za 200 mark prodali esesovski družini, da bi ga vzgojila v janičarja. Našli smo ga in dosegli, da nam ga je ameriško sodišče vrnilo klub odporu reakcionarnega sodnika Clarka. In kaj so ob tem napisali italijanski časopisi? O težavah slovesa, o jokajočem Ivanu, ki se poslavlja od krvnikov svojega očeta in matere, so pisali. O njegovi žalostni preteklosti, o težki usodi tisočev naših otrok in o bodočnosti malega Ivana pa niso spregovorili niti besede. Kaj takega se jim ni zdelo potrebno

Izdaja Republiški svet Zveze sindikatov za Slovenijo Predstavnik Jože Jurec Odgovorni urednik Roman Albrecht Tiskarne »Ljudske pravice« v Ljubljani Naslov uredništva in uprave: Miklošičeva cesta 25 v Ljubljani Dom sindikatov Telefoni: uredniški 48 88 in 40-41 uprava 40-46 Pošta predla: 24 Zaščitni področje: Narodna banka v Ljubljani št. 604-90321 4 List izhaja vsak petek Rok tiskanja na strojno tiskalno maslo 25 din. četrtletna 75 din. polletna 150 din in celoletna 300 din

Tako stanuje črna družina še danes v ZDA. — Članek o življenju črncev v Ameriki bomo objavili v prihodnji številki.

SPOR MED ITALIJANSKO VLADO IN SINDIKATOM

Zavoljo demokracije so jim omejili pravico do stavk

Sindikati zahtevajo, naj vlada ne sprejme načrta zakona o sindikatih, ki je naperjen proti delavskemu gibanju

Spor med italijansko vlado in demokrščanskimi sindikati je vedno močnejši. Demokrščanska organizacija svobodnih sindikatov, ki je po številu druga največja sindikalna organizacija v Italiji, zahteva, naj vlada ne sprejme načrta zakona o sindikatih, ki je namenjen proti delavskemu gibanju. Predstavniki vlade pa trdijo, da je tak zakon v interesu delavcev in demokracije. Torej je »v interesu delavcev in demokracije«, omejena pravica delavcev do stavke.

Demokrščanskim sindikatom pomagajo v boju proti temu zakonu še ostale tri sindi-

kalne organizacije v Italiji. Zanimivo je, da so pokrenili boj demokrščanski sindikati, ki se drugače strinjajo z vladno politiko. Vpliv delavcev na sindikalno vodstvo je tako močan, da so sindikalni voditelji prisiljeni zagovarjati delavske zahteve.

POOSTRENA DISCIPLINA ZA ŽELEZNIČARJE V VZHODNI NEMČIJI

Uvajajo sovjetski red in disciplino

Železničarje kaznujejo, če ne gredo prostovoljno na »prostovoljno« delo. — »Tovariš« ali »kolega« je v službi prepovedano uporabljati

S prvim oktobrom je stopilo v Vzhodni Nemčiji v veljavo več uredb o disciplini in delovnem redu na železnicih. Po teh uredbah vsak »saboteur« in »diverzant« kaznovan z zaporom ali denarno in drugo kaznijo. Med prekrški, zaradi katerih lahko železničarje kaznujejo, je tudi »sprostitvanje« na političnih točkah. Zelo huda prekršek je, če železničar noče na »prostovoljno delo«. Med drugimi je izšla tudi posebna uredba, s katero je vzhodnonemški železničarjem prepovedano poklicati svoje predpostavljene z besedico »tovariš« ali »kolega«. Na predpostavljene se mora obračati dostojno njihovega položaja.

»Freie Fahrt«, glasilo sindikata vzhodnonemških železničarjev, pozdravlja te ukrepe sovjetskih zasedbenih oblasti in pravi, da bodo te uredbe napravile konec neredu, sa-

bojem in vojnim hujskačem na vzhodnonemških železnicih.

Zares lepi sindikati in še lepši sovjetski red.

LAŽNO POROČANJE ITALIJANSKEGA TISKA O IVANU PIREČNIKU

Z lažmi hočejo očrniti Jugoslavijo in temu pravijo »svoboda tiska«

Neka italijanska revija je objavila sliko Ivana Pirečnika, ko se poslavlja od esesovske družine, ki ga je prisvojila. — V podpisu pravijo, da je Pirečnikova družina zbežala iz Jugoslavije v Nemčijo in da je Ivanova mati sedaj našla zatočišče v Severni Ameriki. — Taka je torej »svoboda tiska« v Italiji

Po govoru maršala Tita v Dolenjskih Toplicah je De Gasperi užaljeno izjavil, da dokazuje pisanje italijanskih časopisov »svobodo tiska v visoko kulturni in civilizirani državi, ki si ne želi ničesar drugega kot najboljši prijateljske odnose s svojo jadransko sosedo«. Kako so pokazali to njihovo »svobodo« in prijateljske odnose po priliki pisanja o vrnitvi malega Ivana Pirečnika?

Italijanski ilustrirani tednik »Settimana Incom illustrata« je takole poročal: Objavil je sliko Ivana Pirečnika, ko se poslavlja od družine esesovca Sierscha, ki ga je kupil za 200 mark iz nacistične sirotišnice. Pod sliko pa so »predstavili« svobodno tiskalo, tako napisali: »Dve mami. Mali Ivan Pirečnik se pozdravlja na postaji Kasselu v Nemčiji od nemških zakoncev Siersch, ki sta ga adoptirala, ko je bil star dve leti in se je znašel v Nemčiji po begu svoje družine iz Jugoslavije. Sedaj pa je neka ameriška komisija odredila, da se mora Ivan vrniti k svoji materi.

ki je našla zatočišče v nekem mestu Severne Amerike«.

Po njihovem torej pomeni »svoboda tiska« obračanje dejstev in navadno laž, torej je svoboda tiska vse, kar si izmisli nek pisec, da bi očrnil Jugoslavijo. Če si De Gasperi res želi »prijateljski odnosov z jadransko sosedo«, potem naj take pisane podučil, da je svoboda resnica, ne pa laž.

OB OBLETNICI KOROSKEGA PLEBISCITA BOJ KOROSKIH SLOVENCEV ŠE NI DOBOJEVAN

Koroški Slovenci zahtevajo ob obletnici plebiscita enake pravice kot jih imajo narodne manjšine v Jugoslaviji

Dvaintrideset let je poteklo od plebiscita na Koroskem, ki je odtrgal od naše domovine dober del slovenskih rojakov. Dvaintrideset let... Dolga doba je to. Posebno dolga in težavna pa je bila ta doba za koroške Slovence, ki so se morali v neenakem boju z velikonemskimi sovražniki bojevati za svoj obstanek. Zato je bil na te dobe svoj vrhunek, ko so počile po koroških hribih prve partizanske puške. Več tisoč koroških Slovencev je prišlo za orožje in v skupnem boju z jugoslovanskimi narodi in ostalim svobodoljubnim človeštvom tudi zmagalo.

Toda njihove težnje po združitvi s svojim matičnim narodom niso bile izpolnjene. Mednarodne spletke velikih držav, ki jim je bilo v korist diplomacija sovjetskih birokratov jim je onemogočila življenje v svobodni domovini. Boj koroških Slovencev za osnovne človečanske in narodnostne pravice se je nadaljeval.

Res so koroški Slovenci s pomočjo svojih bratov v domovini dosegli nekaj pravice. Toda še vedno je mnogo zaved, ki jih avstrijska vlada ni rešila, čeprav njim predstavniški svečanost izjavljajo, da ima vsaka narodna manjšina v Avstriji zagotovljeno svoje nacionalno življenje. V Avstriji so še ljudje, ki bi hoteli izpustiti koroške Slovence z oblike, zanje bi izpustili Slovensko Korosko. Toda vse več je v Avstriji prijateljev jugoslovanskih narodov, prijateljev svobode in napredka, ki zahtevajo za koroške Slovence take pravice, kot jih imajo narodne manjšine v Jugoslaviji.

Nedvomno bo temu pomagalo tudi prijateljstvo med avstrijskimi in jugoslovanskimi narodi. Pomagati bodo tudi svobodne domovine in težnje svobodoljubnih demokratičnih sil v Avstriji.

OB KONGRESU ITALIJANSKE SOCIALDEMOKRATSKE STRANKE Italijanski socialdemokrati na razpotju

De Gasperi snubi socialdemokrate. — Nekateri voditelji socialdemokratske stranke že sanjajo o ministrskih stoličkih. — Zmagala je Saragatova desna struja. — Levica zahteva tesnejšo povezavo z delavci. — Novo vodstvo je prisiljeno vnesti v zaključke, da se bo stranka postavila po robu vladnim zakonom o sindikatih in tisku, ki omejujejo tiskovno in sindikalno svobodo

Pred kongresom socialistične internacionale, ki bo v drugi polovici tega meseca v Milanu, si zapovrstjo sledijo kongresi socialističnih strank. Pred nedavnim sta končala z delom kongresa nemških socialistov in angleških laburistov, pravkar pa se je končal tudi kongres italijanskih socialdemokratov.

Na kongresu italijanskih socialdemokratov se je pokazala vsa razdrobljenost italijanskega socialističnega gibanja. Italijanski socialisti so razdeljeni na dve veliki stranki: informbirojsko Socialistično stranko in angloamerikansko stranko, ki pa je tudi notranje razkrojena. V njej obstajajo kar štiri struje: skrajna desna pod Simoninijevim vodstvom, desni center pod Saragatovim vodstvom, levi center, ki ga vodi Romita in skrajna levica, kjer prevladujejo Codignola, Giropi in drugi.

Glavni namen kongresa je bil razčistiti odnos stranke do novih volitev in do novega predloga volilnega zakona, ki ga predlaga demokrščanska vlada. Na zadnjih volitvah se je namreč pokazalo, da bi po starem načinu glasovanja lahko zmagali obe stranki: informbirojska Socialistična partija in angloamerikanska stranka. Tega se De Gasperi ne želi, ki vodi nazadnjaško politiko bogatašev in Vatikanu, nadvse boji. Zato hoče pridobiti socialdemokrate na svojo stran s pomočjo liberalov ter republikancev

obnoviti vlado štirih strahk iz leta 1948. V tej težnji jo podpirajo desni socialdemokrati (Simonini, D'Aragnona), ki že sanjajo o svojih bodočih ministrskih stoličkih.

Saragat in Romita, predstavnika dveh največjih struj v socialdemokratski stranki Italije menita, da rešujeta demokracijo pred informbirojevci in fašisti ko podpirata De Gasperijevo vlado. In kolikor bolj je vlada De Gasperija nazadnjaška, toliko bolj se nagiba na desno socialdemokratsko stranko. Na kongresu v Genovi so nastopile štiri struje in vsaka je predložila svoj resolucijo. Zmagala je Saragatova desnica, čeprav je levica zelo dobro zagovarjala svoj program. V njenem imenu je govoril nekdanji milanski župan Greppi, ki je zahteval tesnejšo povezavo stranke z delavskimi množicami in svari pred povezavo z demokrščanskimi strankami, ki stranko oddaljujejo od delavcev. Vzroke za neuspeh levice je iskati v njeni razcepjenosti in pomanjkanju programa, ki bi zahteval socialistično reševanje najvažnejših vprašanj.

Kljub temu, da je Saragat zmagal, vendar je moral privoliti v zahteve ostalih struj stranke, kar pa mu precej veže roke pri poklitanju z demokrščankami. Prisiljen je bil sprejeti tudi zahtevo, naj vlada umakne načrte novih zakonov o sindikatih, tisku in načrt zakona, s katerim hoče demokrščanska vlada omejiti politično, sindikalno in tiskovno svobodo.